

Szakedolgozat

Szeitz Kinga

Kaposvár

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Állattenyésztési Tudományok Intézet

Lótenyésztő, lovassport szervező agrármérnöki szak

**Lovak takarmányozásához felhasznált tápok, kiegészítők,
elérhetősége Magyarországon, használatuk, kiértékelésük**

Belső konzulens: Dr. Burucs Balázs
címzetes egyetemi docens

Belső konzulens: Dr. Gyovai Petra
egyetemi docens

Intézet/tanszék: Állattenyésztési Tudományok Intézet
Állatnemesítési tanszék

Készítette: Szeitz Kinga
DSA74B
nappali tagozat

Kaposvár

2025

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
2. Szakirodalmi Áttekintés.....	5
2.2. A ló fejlődése és szerepe	5
2.2.1. A ló evolúciója	5
2.2.2. A ló háziasítása és hasznosítási irányai	5
2.3. A ló élettani és emésztési sajátosságai	6
2.3.1. Az emésztőrendszer általános felépítése.....	6
2.3.2. Fogazat.....	7
2.3.3. Gyomor felépítése	7
2.3.4. Vékonybél felépítése	8
2.3.5. A vakbél felépítése	8
2.3.6. Vastagbél felépítése	8
2.4. A ló takarmányozásának alapjai.....	9
2.4.1. A takarmányfajták csoportosítása.....	9
2.4.2. Takarmányozási elvek és gyakorlat	10
2.5. Lovak takarmányozása életkoruk és használatuk szerint	10
2.5.1. Csikók takarmányozása.....	10
2.5.2. Tenyészkancák és fedezőmének takarmányozása.....	11
2.5.3. Sportlovak takarmányozása	12
2.5.4. Hobbilovak takarmányozása	12
2.5.5. A megfelelő takarmány és takarmánykiegészítő kiválasztásának szempontjai	13
3. Saját vizsgálatok.....	14
3.1. Anyag és módszer	14
3.2. Eredmények és értékelésük	14
3.2.1. Magyar piacon elérhető takarmány- és takarmánykiegészítő gyártók áttekintése.....	14
3.2.3. Sportlótartók válaszainak eredményei	19
3.2.4. Tenyészlótartók válaszainak eredményei	24
3.2.4. Csikótartók válaszainak eredményei.....	27
3.2.5. Hobbilótartók válaszainak eredményei.....	31
3.2.6. Összegző vélemények eredményei	35
3.3. Következtetések és javaslatok	36
4. Összefoglalás	37
5. Irodalomjegyzék	39
6. Ábrák és táblázatok jegyzéke.....	41

1. Bevezetés

Szakedolgozatom témája a „Lovak takarmányozásához felhasznált tápok, kiegészítők, elérhetősége Magyarországon, használatuk, kiértékelésük”. Dolgozatom célja a hazai lótartók takarmányozási gyakorlatának, valamint termékválasztási szokásainak feltárása. A helyes lótakarmányzás témája az egyik legfontosabb és egyben az egyik leggyakrabban vitatott téma a lótartók körében világszerte. A megfelelő takarmányozás (a tartáskörülményekkel együtt) a ló egészségének, teljesítményének és jólétének feltétele. A tudatos takarmányozás igazodik a ló életkorához, terheléséhez és hasznosítási irányához is. E nélkül még a legjobb tulajdonságokkal rendelkező ló sem képes hosszútávon kiegyensúlyozottan teljesíteni.

Az utóbbi években dinamikusan fejlődött a takarmány- és takarmánykiegészítő-gyártás, így a lótartók számára már rendkívül széles választék áll rendelkezésre mind takarmányból (pl. táp, pellet, múzli, mash), mind takarmánykiegészítőből (pl. lenolaj, cortaflex, biotin). Számos gyártó kínál jobbnál jobb összetételű és csodát ígérő termékeket, viszont bármennyire is jó egy termék, ha az adott lónak nem arra van szüksége, az akár ronthat is a teljesítményén. Ezért megfelelő takarmány kiválasztása során a lótartónak figyelembe kell venni a ló életkorát, teljesítményszintjét, egészségügyi állapotát és hasznosítási célját is.

Azért választottam ezt a témát, mert nap, mint nap foglalkozom lovakkal és fontosnak tartom, hogy a lótartók tájékozottak legyenek takarmányozás témában, tudjanak tudományosan megalapozott döntéseket hozni arról, éppen milyen takarmányra/takarmánykiegészítőre van szüksége a lovuknak. Dolgoztam lóápolóként egy németországi versenyistállóban, így testközelből tapasztalhattam meg, mekkora szerepe van a megfelelő takarmányozásnak a lovak teljesítményében és jólétében. Érdekelt vajon a magyarországi piaci kínálat mennyire tudja fedezni a lótartók igényeit. Ennek vizsgálata során céлом volt feltárni, milyen mértékben elérhetők a nemzetközi márkák Magyarországon, és a lótartók milyen szempontok alapján választanak köztük.

A dolgozatom célja, hogy megismertesse a hazai lótartók takarmányozási és kiegészítő választási szokásait. Továbbá rávilágítson azokra a tényezőkre, melyek alapján egy lótartó kiválasztja ezeket. A kutatásom legfontosabb kérdései:

- Milyen márkájú takarmányokat és kiegészítőket használnak leggyakrabban Magyarországon?
- Ezeket a termékeket milyen szempont alapján választják ki?
- Kimutatható-e különbség hobbi-, tenyésztés-, sportlovak és csikók takarmányozási szokásai között?

2. Szakirodalmi Áttekintés

2.2. A ló fejlődése és szerepe

2.2.1. A ló evolúciója

A lófejlődés története több tízmillió évre nyúlik vissza, és jól mutatja, hogyan alakítja a környezet a fajok alkalmazkodási képességeit. A legkorábbi ismert ős, a Hyracotherium (vagy Eohippus), a paleocén időszakban, körülbelül 60 millió évvel ezelőtt élt Észak-Amerika sűrű erdeiben. Ez a kis termetű, mindössze 30–40 centiméter magas állat még öt ujjal rendelkezett, és elsősorban levelekkel táplálkozott, ezért életmódja a mai ragadozókhöz hasonlóan az erdők talajszintjére korlátozódott. (*Internet1*)

Az éghajlat és a növényzet változása befolyásolta a lófélék fejlődését. Amikor az erdős területek fokozatosan nyílt sztyeppékké alakultak, az ősllovak kénytelenek voltak áttérni a rostos, fűfélékben gazdag táplálkozásra. Ennek következtében a fogazat és az állkapocs megerősödött, a lábak pedig hosszabbá váltak, hogy a nyílt terepen gyorsabban tudjanak mozogni. (*Internet2*)

A miocén időszakban megjelent Miohippus és Merychippus már a mai lovakhoz közelebb álló alakot mutatott. Ezeknél a fajoknál az ujjak száma fokozatosan csökkent, miközben a középső ujj kezdte el hordozni a test súlyát. Ez a folyamat a Pliohippus és Dinohippus esetében érte el csúcspontját, amelyeknél már egyetlen, szilárd felépítésű pata alakult ki. A testméret növekedése és a végtagok meghosszabbodása a gyors futáshoz való alkalmazkodás egyértelmű bizonyítéka. (*Internet3*)

Az evolúció végső szakaszát a Pleisztocén időszakban kialakuló Equus nem képviseli, amelyből a ma ismert háziló (*Equus caballus*), valamint a szamár és a zebra is származik. A fosszilis leletek egyértelműen mutatják, hogy a ló fejlődése nem egyenes vonalban történt: több, párhuzamosan létező fejlődési ág eredményeként alakult ki a mai forma. A változások nem csupán a csontozatban és a mozgásban, hanem az érzékszervek és a társas viselkedés fejlődésében is nyomon követhetők. (*Internet4; Internet5*)

2.2.2. A ló háziasítása és hasznosítási irányai

A ló háziasítása az emberiség történetének egyik legnagyobb fordulópontja volt, amely alapjaiban formálta át a közlekedést, a hadviselést és a mezőgazdasági munkát. A régészeti bizonyítékok szerint a folyamat Közép-Ázsia sztyeppéin, valószínűleg a mai Kazahsztán területén kezdődött, körülbelül i. e. 4000 környékén. (*Internet3*)

Az emberek ekkor már nemcsak élelemforrásként, hanem közlekedésre és munkavégzésre is használták a lovakat. A korai házasított egyedek kisebb testűek voltak, mint a ma ismert fajták, de már ekkor elkezdődött az a tudatos szelekció, amely a különböző hasznosítási irányok alapjává vált. *(Internet4)*

A házasított ló rövid időn belül elterjedt az eurázsiai kontinensen. Az emberi vándorlások és kereskedelmi kapcsolatok révén eljutott a Közel-Keletre, Európába és Észak-Afrikába is. Ezen folyamat során különböző populációk és vérvonalak alakultak ki, amelyek később a mai lófajták genetikai alapját adták. *(Internet5)*

A történelem során a ló szerepe folyamatosan változott az ember igényeihez igazodva. A korai időkben elsősorban igavonóként és házasállatként szolgált, majd a hadviselésben és a közlekedésben is nélkülözhetetlenné vált. A középkorban a ló a hatalom és a társadalmi rang szimbólumává nőtte ki magát. *(Internet2)*

A 20. század technikai fejlődése a ló gazdasági jelentőségét csökkentette, de ezzel párhuzamosan új szerepek születtek. Napjainkban a ló elsősorban sport-, hobbi- és terápiás célokra szolgál: a díjugratás, díjlovaglás, fogathajtás, valamint a lovasterápia és lovasturizmus területén betöltött szerepe meghatározó. Ezen felül kulturális szimbólumként is megőrizte jelentőségét. *(Internet1; Internet5)*

2.3. A ló élettani és emésztési sajátosságai

A ló emésztőrendszere a növényevő életmódhoz alkalmazkodott, és felépítése, valamint működése jelentősen eltér a kérődző állatokétól. A helyes takarmányozás megértéséhez elengedhetetlen az emésztés élettani alapjainak ismerete. A ló anatómiai okokból nem képes a hányásra, így fontos, hogy a veszélyes és toxikus anyagoktól ilyen módon nem tud megszabadulni, szintúgy a túletetést követő gyomor problémákkal sem tud így megküzdeni. *(Cunha, 1990; Filipsz, 2012)*

2.3.1. Az emésztőrendszer általános felépítése

A táplálék útja a szájüregben kezdődik, ahol ahonnan alapos rágás után a garatba, majd a nyelőcsőbe jut, ezen keresztül a gyomorba, majd a vékonybélbe, a vakbélbe, a vastagbélbe és végül a végbélből ürül ki. A ló ajkai rendkívül mozgékonyak, ezzel válogatják ki a felvenni kívánt táplálékot. A rágás alapos és hosszantartó folyamat, 1 kg abrak elfogyasztásához 1000-1500 körüli rágásszám elegendő, 1kg széna elfogyasztásához pedig 2000-3000 rágás kellhet. Rágás közben a ló folyamatosan nyálat termel, ezzel elősegítve a táplálék elfogyasztását és az emésztés megkezdését is. A ló átlagosan naponta 30-40 liter nyálat is termelhet, emésztőenzim

tartalma csekély, keményítőbontása elhanyagolható, ezért elengedhetetlen a megfelelő fogazat megléte. (Cunha, 1990; Filipisz, 2012)

2.3.2. Fogazat

A ló fogazata a táplálékfeldolgozás legfontosabb eszköze, lehetővé teszi, hogy az emésztőnedvek jobban hozzá férjenek a tápanyagokhoz. Fogazata metszőfogakból, őrlőfogakból (zápfog) és szemfogakból áll. A ló 6 felső és 6 alsó metszőfoggal rendelkezik, amelyek a fű talajközeli letépését szolgálják. Az ajkakkal együttműködve finom mozgásra képesek, ezzel lehetővé téve a növények precíz megfogását és megrágását. Szemfog legtöbb esetben csak a ménéknél fejlődik ki 4-5 éves korban, bár néhány ritka esetben kancák fogazatában is megtalálható. Eredetileg védekezési célt szolgáltak, de ma már ebben nincs szerepük, a rágásban pedig nem szolgálnak célt. Normál esetben a fogak száma ménéknél és herélteknél 40, kancáknál 36. Különös esetekben megjelenhez a szemfog előtt a farkasfog is, amely egy evolúciós maradvány fog, funkció nélküli, így egy lónak akár 44 foga is lehet. Lovaglás megkezdése előtt érdemes eltávolíttatni őket, mivel zablával érintkezve érzékenységet okozhatnak. A zápfogak őrlési feladatot látnak el, naponta több ezer rágómozdulattal aprítva a rostos takarmányt. Egy felnőtt lónak 12 előzápfoga van és 12 zápfoga. A ló hypsodont fogazattal rendelkezik, ami azt jelenti, hogy a fogai korlátozottan, de egész életük végéig nőnek, hogy pótolják a rágás közbeni kopást. Kopás közben a fog koronája az íny alól folyamatosan előtör, hogy a rágófelület mindig működőképes maradjon. Idősebb lovaknál azonban, ha a tartalék korona elfogy, az a rágóképesség csökkentését eredményezi. A ló fogazata 3 anyagból épül fel: zománcból, dentinből és cementumból. Ezek együttesen egy erősen ellenálló, magas szilárdságú és önélező rágófelületet hoznak létre. A fogak belseje idegekkel és erekkel teli, így ha sérül, az fájdalommal és gyulladással járhat. (Internet6; Cunha, 1990; Filipisz, 2012)

2.3.3. Gyomor felépítése

A nyelőcső a gyomorba egy záróizmon keresztül nyílik, amely szabályozza a táplálék bejutását. A ló gyomra együregű, testméretéhez képest kicsi (12-18 liter), emiatt a gyomor gyorsan (3-6 óra alatt) kiürül, ezért fontos a napi többszöri, kis adagokban történő etetés. Túletetés hatására tapasztalható nehézlégzés, fáradékonyság, súlyos esetben kólika és gyomorpedés is. Az emésztés a gyomorban korlátozott, de megkezdődik az enzimatis és mikrobiális hatások révén. A gyomornedv sósavat, pepszint és gasztrikus lipázt tartalmaz. A pepszin a fehérjéket kisebb peptidekre bontja, a lipáz pedig a zsírok emésztését segíti elő. (Cunha, 1990)

2.3.4. Vékonybél felépítése

A ló vékonybele 18-24 méter hosszú és térfogata 50-70 liter. A teljes emésztőrendszer mintegy 30%-át teszi ki. 2-4 óra alatt halad át rajta a takarmány. A bélfal perisztaltikus mozgása elősegíti a béltartalom keveredését és továbbítását. Itt történik a nem rostszerű szénhidrátok (pl. keményítő), valamint a fehérjék és a zsírok lebontása és felszívása is. A máj és a hasnyálmirigy szorosan hozzá tartozó szervek, ezek biztosítják az emésztéshez szükséges enzimek döntő részét. A hasnyálmirigy fő enzimei a tripszin, pancreatikus lipáz és az amiláz. A tripszin a fehérjéket és peptideket aminosavakká bontja, a pancreatikus lipáz a zsírokat zsírsavakká és glicerinre hidrolizálja. Az amiláz pedig a keményítőt egyszerű cukrokká alakítja. A máj folyamatosan epét választ ki, amelyek a zsírok emulgeálását segíti elő. A ló nem rendelkezik epehólyaggal, így ez a folyamat elengedhetetlen. A vékonybélben történik az aminosavak, zsírsavak, egyszerű cukrok, vitaminok és ásványi anyagok felszívódása. (Cunha, 1990)

2.3.5. A vakbél felépítése

A vakbél egy jól felismerhető, a vastagbél egy részében található, félkörben hajló kúp alakú vakzsák, melynek űrtartalma 25-30 liter. Az emésztőrendszer 38-40%-át adja. Itt a továbbhaladt táplálék 6-7 órát is tartózkodhat. Itt kezdődik meg a mikrobiális rostemésztés, viszont csak a vastagbélben fejeződik be. A takarmányban lévő cellulóz és hemicellulóz bontása baktériumok és protozoonok segítségével történik. A fermentáció során az illó zsírsavak (acétát, propionát, butirát) keletkeznek, amelyek a ló energiaellátásának 25%-át biztosítják. Fiatal csikóknál 15-24 hónapos kor alatt, a vakbél még nem fejlődött ki teljesen, ezért is van az, hogy a rostos takarmányokat nem tudják teljesen jól felhasználni. (Cunha, 1990; Filipsz, 2012)

2.3.6. Vastagbél felépítése

A vastagbél 80-100 liter térfogatú, két U alakú kacsából álló rész, melyben a béltartalom 12-20 óráig is tartózkodhat. Ez adja a teljes emésztőrendszer 60-62%-át. 3 szakaszra bontható; a nagy vastagbéltre, a kis vastagbéltre és a végbélre. A lovak energia szükségletük túlnyomó részét a vakbélben és itt a vastagbélben zajló bakteriális emésztés során képződő illó zsírsavak fedezik. A mikrobiális tevékenység során ammónia, aminosavak és B-vitaminok is keletkeznek, de ezek felszívódása minimális (felszívó nyálkahártya kevésbé aktív), ezért a lónak magas biológiai értékű fehérjéket kell fogyasztania. Itt történik a víz és elektrolitok visszaszívása is, ez stabilizálja a ló vízháztartását. A vastagbélben zajlik a bélsár végső formálódása is, amely a végbélben keresztül ürül. (Cunha, 1990; Filipsz, 2012)

2.4. A ló takarmányozásának alapjai

A ló táplálkozásának alapvető célja az egészség, az életfenntartás, valamint a hasznosításnak megfelelő teljesítmény biztosítása. A takarmányozás sikerességét a helyesen megállapított tápanyagszükséglet és az etetési gyakorlat együttese garantálja. A ló emésztőrendszere a folyamatos, kis mennyiségű takarmányfelvételhez alkalmazkodott, ezért a rostban gazdag takarmányok (széna, fű) alapvetőek. (Szilágyi et al., 2009; Internet7)

A lovaknak alapvetően hat tápanyagra van szükségük: víz, szénhidrátok, zsírok, fehérjék, vitaminok és ásványi anyagok. Energia (szénhidrátok és zsírok): A ló elsődleges energiaforrása a rost (cellulóz, hemicellulóz), amelyet az utóbél (vakbél és vastagbél) mikroflórája bont le. A gyorsan elérhető energiát a gabonafélékben lévő keményítő jelenti, amely a vékonybélben szívódik fel. A zsírok és olajok energiatartalma a szénhidrátokhoz képest 2-3-szor nagyobb, takarmánykiegészítőként használhatók. Fehérje: Az izom-, bőr-, szőr- és szaruképzéshez, valamint enzimek és hormonok termeléséhez szükségesek. Az aminosavakra, a fehérjék építőköveire van szükség. Különösen fontos a megfelelő mennyiségű lizin bevitele a növekedésben lévő lovaknál. Rost (Száranyag): A ló legalapvetőbb szükséglete. Létfontosságú a bélmozgás fenntartásához, a nyáltermeléshez és az emésztőrendszer folyamatos működéséhez. Hiánya esetén súlyos emésztőszervi problémák (pl. kólika, gyomorfekély) alakulhatnak ki. Vitaminok és Ásványi anyagok: Felszívódásuk elsősorban a vékonybélben történik. A megfelelő arányú bevétel elengedhetetlen (kalcium és foszfor megfelelő aránya). Fontos, hogy nyalósó folyamatosan álljon a lovak rendelkezésére a nátrium- és kloridigény kielégítésére. (NRC, 2007; Szilágyi et al., 2009; Cunha, 1990; Internet7)

2.4.1. A takarmányfajták csoportosítása

A szálatakarmányok (pl. széna, szenázs, lucerna) a ló étrendjének alapja, a rostbevétel elsődleges forrása. A lónak naponta testúlyának legalább 1-1,5%-ban rostban kell felvennie. A széna minősége nagyon fontos, a poros, penészes széna légúti és emésztőrendszeri megbetegedésekhez vezethet. A legelőfű minősége évszaktól függő, tavaszi és őszi szezonban gazdag vitaminookban, nyáron és télen időjárás függő. Energiatartalma állandóan ingadozó. (Szilágyi et al., 2009)

Az abraktakarmányok (zab, árpa, kukorica), magas energiatartalmú koncentrált takarmányok. Munkában lévő lovak, csikók és tenyészlovak energiaszükségletét szolgálják fedezni. Erre a zab a leggyakrabban használt, az árpa és a kukorica ma már kevésbé használt, a jobb emészthetőség miatt ajánlott roppantani, pelyhesíteni őket. (Szilágyi et al., 2009)

A kevert takarmányok (pl. műzli, pellet, mash) és takarmánykiegészítők (pl. ásványi anyagok, vitaminok) a széna és az abrak által nem fedezett szükségletek kielégítésére szolgálnak. Az előbb említett kevert takarmányok speciális esetben helyettesíteni szükségesek a tradicionális abraktakarmányt, pl. gyomorfekély kialakultakor (pl.: pellet/zabmentes műzli). A kiegészítők, pl. a nyalósó, elektrolit, biotin, emésztést segítő speciális termékek az abraktakarmányokkal és a takarmányokkal együttesen adhatók a könnyebb elfogyasztás érdekében. (Fekete, 2013; Harris & Ellis 2010)

2.4.2. Takarmányozási elvek és gyakorlat

A ló emésztőrendszeri sajátosságainak köszönhetően az etetésnek mindig rendszeres időközönként kell történnie, megfelelő sorrendben. Minden etetést a szálatakarmánnyal kell kezdeni, ez beindítja a nyáltermelést, és az emésztést. Ha a ló előtt ad libitum széna van, akkor is érdemes ezt figyelembe venni az abraktakarmány etetése előtt. A ló számára a legoptimálisabb, ha mindig van előtte széna, mivel arra hivatott, hogy szinte egész nap rágjon, így tud zavartalanul működni az emésztése. A szálatakarmány után, az abraktakarmány etetése következhet, ezt napi többszöri 3 akár 5 alkalommal kisebb adagokban lehet adni. Az egyszerre nagy mennyiségű abraktakarmány megnöveli a kólika és a patairhagyulladás kockázatát. A ló előtt mindig tiszta, friss víz álljon rendelkezésre. Ha a víz nem tiszta, a ló nem fog inni, így felmerül a kiszáradás és a kólika veszélye. (Cunha, 1990; Szilágyi et al., 2009)

A lovak takarmányozásában, az egy napra/ egy etetésre jutó adagok is előre tervezést és háttértudást igényelnek. A felnőtt lovaknál a napi szárazanyagfelvétel 70-100%-át a szálatakarmánynak kell kitennie. Az abraktakarmány a ló tömegéhez, kondíciójához és a munkavégzésének intenzitásához kell, hogy igazodjon. Az ad libitum etetés azt jelenti, a ló bármikor, korlátlanul hozzáférhet a takarmányhoz. Ez leginkább a szálatakarmányra és a vízre vonatkozik, mivel az abrak esetében a túletetés emésztőrendszeri problémákat okozhat. (Cunha, 1990; Szilágyi et al., 2009)

2.5. Lovak takarmányozása életkoruk és használatuk szerint

2.5.1. Csikók takarmányozása

A csikók takarmányozásában az első legfontosabb összetevő az anyatej, amely tartalmazza a kolosztrumot (immunoglobulinok, enzimek, hormonok, energia-, és tápanyagforrás). A kolosztrumot a csikóknak a születést követő 12 órában meg kell kapnia, mivel ebben az időszakban a leggazdagabb ezekben a tápanyagokban, kellő mennyiség elfogyasztásával tudják megszerezni a passzív immunitást, ami elengedhetetlen a fejlődéshez. A kanca tej összetétele

idővel változik a laktáció során, a zsír, fehérje és szárazanyag tartalma csökken, a laktóz koncentráció nő. 1-2 hónapos korukban már elkezdődhet az anyatej kiegészítése szilárd takarmánnyal hozzászoktatás céljából. 3 hónapos koruktól pedig már elég fejlett az emésztő rendszerük, hogy fel tudják dolgozni az elfogyasztott rostokat. Kezdetben az anyjuk által fogyasztott szilárd takarmánnyal és a legelőn elérhető fűvel egészíthetjük ki, ezeknek elfogyasztását a csikó az anyja példáján tanulja meg. Ha a csikónak bármilyen kiegészítésre lenne szüksége (nem megfelelő fejlődés) azt tej alapú pelletekkel, pasztákkal egészítjük ki. 4 hónapos koruktól pedig kifejezetten csikók számára előállított tápok, müslik etetése lehetséges. 6 hónapos korukban a csikókat leválasztják anyjuktól, a csikóknak ezután át kell térniük a kizárólag szilárd étrendre, ezért fontos, hogy az kiegyensúlyozott legyen, hogy minden igényüket kielégítse (energia, fehérjék (aminosavak), ásványi anyagok, beleértve a kalciumot és a foszfort, vitaminok, nyomelemek stb.). Versenykarrierre szánt csikók esetében, amelyeket korán választanak el, speciális takarmányozási programokat lehet kialakítani, míg egy sport- vagy hobbiló, amelyet körülbelül hároméves korában kezdenek belovagolni, 18 hónapos kora után már nem igényel kifejezetten tenyésztési célú takarmányozást. (*Internet8; Internet9*)

2.5.2. Tenyészkanca és fedezőmének takarmányozása

A tenyészkanca megfelelő táplálása kulcsfontosságú a termékenység és a vemhesség lefolyása alatt. Már a fedeztetés előtti időszakban is biztosítani kell a kiegyensúlyozott takarmányozást a megfelelő szaporodási eredmények eléréséhez. A vemhesség előrehaladtával főleg a 9. hónaptól kezdve a tápanyagigény egyre jobban megnő. Mivel ez az időszak télre esik, ahol a legelők fűve már nem olyan tápanyagban gazdag, nagyon fontos hogy a kanca minőségi szénát, abrakot és kiegészítő tápokot kapjon, amely biztosítja a magzat optimális fejlődéséhez szükséges energiát, fehérjét, kalciumot, foszfort és nyomelemeket. Kifejezetten tenyészkanca számára előállított takarmányok elengedhetetlenek, hogy a vemhesség végén és a laktációs időszakban fedezni tudják a megnövekedett vitamin-, ásványianyag-, és fehérjeigényt, továbbá hozzájáruljanak a minőségi tejtermeléshez és a csikó egészséges növekedéséhez. A csikók ellése jellemzően tavasszal történik, amikor a fű tápértéke magasabb, ez pedig megkönnyíti a laktáció időszakát. A tenyészmeneknek szintén speciális táplálkozási igényei vannak. A tenyészidőszakban, amikor az energia- és tápanyagigényük a szaporodási aktivitás miatt megnő. A mén étrendjének kiegyensúlyozottnak kell lennie fehérjék, vitaminok, ásványi anyagok és zsírok tekintetében, hogy biztosított legyen a spermaképzéshez és a termékenyítéshez szükséges optimális fiziológiai állapot. (*Internet8, Internet10*)

2.5.3. Sportlovak takarmányozása

A sportlovak energiaigénye a munkaterhelés függvényében változik. Optimális táplálásuk egyensúlyt teremt az energia-, fehérje-, vitamin- és ásványianyag-bevitel között, miközben megőrzi a gyomor-bélrendszer egészségét. Energiaellátásuk elsősorban szénhidrátokból, zsírokból és rostból történik. A keményítő és a cukor a robbanékony mozgáshoz biztosítja a gyors energiát, míg a rost és a zsír lassabban hasznosul, ezáltal hosszantartó energiaforrás. Fontos, hogy gyorsan felszabaduló és lassan felszabaduló energiaforrásuk is legyen a sportban való jó teljesítéshez. Izomzatuk számára nélkülözhetetlenek a magas biológiai értékű fehérjék és esszenciális aminosavak (pl.: lizin, metionin), amelyek elősegítik az izomépítést és gyorsítják a terhelés utáni regenerálódást is. Fokozott terheléskor nem csak az energiát kell pótolni egy sportlónál, hanem vitaminokat és ásványi anyagokat is. Az E-vitamin és a szelén védi az izmokat, a B-vitaminok támogatják az energia-anyagcserét, az elektrolitok (nátrium, kálium) pedig az izzadás során elvesztett ásványi anyagokat pótolják, megelőzve az izomgörcsöket és a dehidratációt. Sok sportlónak küzd gyomor elégtelenséggel, (pl.: gyomorfekély) ezért elengedhetetlen része a takarmányozásban a pre- és a probiotikumok, amelyek elősegítik az emésztőrendszer egyensúlyát, fokozzák a tápanyag hasznosulást és támogatják az immunrendszert. (*Internet11*)

2.5.4. Hobbilovak takarmányozása

A hobbilovak takarmányozása a ló életmódjától és terheltségétől függ. A sport- és tenyészlovakhoz képest, jóval mérsékeltebb energia szükségletük van, mivel többnyire könnyű munkában vannak és csak az önfenntartásra kell koncentrálnia szervezetüknek. Étrendjüknek a jó egészség, az optimális kondíció és a megfelelő emésztés fenntartására kell összpontosítania, nem pedig a teljesítményfokozásra. Amennyiben a szálatakarmány nem fedezi az energiaigényt, abban az esetben javasolt szemes takarmánnyal (zab) kiegészíteni. Ha a ló munkaterhelése megnő, abban az esetben kiegyensúlyozott, alacsony keményítő-tartalmú kiegészítő takarmányt is lehet neki adni, melyek vitaminban és ásványi anyagban gazdagok, hogy segítsék az anyagcserét és az immunrendszer megfelelő működését. Hobbi lovaknál gyakori probléma az elhízás és a túletetés, mivel sokszor haladja meg az energiabevitel a tényleges szükségletet, ez okozhat emésztési zavarokat, és patairhagyulladást is. (*Internet12, Internet13*)

2.5.5. A megfelelő takarmány és takarmánykiegészítő kiválasztásának szempontjai

A lónak megfelelő takarmány és kiegészítő kiválasztása egy több tényezőn alapuló döntés. Minden tulajdonos a lehetőségeinek legmegfelelőbbben szeretné kielégíteni lova igényeit. A legfontosabb tényező maga a ló igénye, amely előzetes felmérést, ha van rá lehetőség szakértői konzultálást igényel (vérvizsgálat). Itt szempont a ló kora, alapkondíciója, heti munkavégzése (hobby, sport) és esetleges egészségügyi problémák figyelembe vétele is. Erre példa a gyomorfekélyes lovak számára előállított zabmentes táp. Ha az igények felmérésre kerültek, a takarmánykiválasztás során figyelembe kell venni a meglévő szálatakarmány és az új táp egymást kiegészítő hatását. Ha a széna gyenge, egy magasabb minőségű, koncentráltabb táp a gazdaságos, mivel abból kevesebbet kell etetni. Amennyiben a széna minősége magas, egy átlagosabb alaptáp is elegendő lehet. Figyelembe kell venni a takarmány elérhetőségét és árát is. A ló egészsége érdekében az új takarmányt lassan kell bevezetni és nem szabad hirtelen váltani. A beszállító megbízhatósága, elérhetősége a piacon (nem kifutó termék) és az esetleges áringadozások (ár hirtelen megnő, a tulajdonos nem tudja tovább finanszírozni a beszerzést) sem utolsó szempontok a választás során. (*Internet13; Internet14; Fekete, 2013; NRC, 2007*)

3. Saját vizsgálatok

3.1. Anyag és módszer

A lótakarmányok és kiegészítők témájában témérdek kutatás, felmérés érhető el. Ami indokolta a saját kutatást, az az, hogy a hazai igények feltérképezésére nincs friss adat. A takarmányok és kiegészítők online webshoppok és termék közvetítőkön keresztül szinte az egész világból elérhetőek, viszont ebből a hatalmas kínálatból nem minden szükséges a hazai lótartóknak. Ezért saját adatokat gyűjtöttem a témában. A kutatás empirikus, kvantitatív jellegű kérdőíves módszerrel történt. Az adatgyűjtés a Google Forms felületén zajlott, ahol a kitöltők önként, anonim módon vehettek részt, így az adatfelvétel feltáró jellegű, nem reprezentálja az összes hazai lótartó szokásait. A kérdőív október 1-15-ig volt megválaszolható. Linkjét több lovas közösségi médiacsoportban is megosztottam (Facebook).

A kérdőív több részből áll, egy kitöltő számára 3 megválaszolendő fejezet található. Az első fejezetben felveszem az alap adatokat (ló típusa, lovak száma, tartási körülmények), továbbá lehetett választani sport-, hobbi-, tenyészló és csikó között. Ennek megfelelően a kérdőív a kitöltőt már automatikusan a típusnak megfelelően kialakított kérdőívrészhez vezette. Ebben a ló nemét, munka szintjét és a takarmányozási szokásait gyűjtöttem össze. Leírhatták márkapreferenciáikat, illetve megoszthatták tapasztalataikat és, hogy milyen szempontok alapján választanak terméket. Végül a saját véleményeket, tapasztalatokat lehetett megosztani jelenlegi takarmányozásukról és a piaccal való elégedettségükről, számszerű és szöveges válasz formában is.

A kérdőívet összesen 113-an töltötték ki. Ez a téma nem minden lovas embernek releváns, a saját lóval rendelkező emberekre szűkül, így ez a szám is kielégítő. A kitöltők száma típusonként: sportló – 58, hobbiló – 36, tenyészló – 12, csikó – 7.

3.2. Eredmények és értékelésük

3.2.1. Magyar piacon elérhető takarmány- és takarmánykiegészítő gyártók áttekintése

A kérdőív értékelése előtt szeretnék egy rövid áttekintést nyújtani a Magyar piacon elérhető takarmány- és takarmánykiegészítő márkákról.

A magyarországi piacon rendkívül széles választék található mind lótakarmányból és táplálékkiegészítőkből, a helyi termékektől egészen a prémium importig. Több márkának is felkerestem a weboldalát, hogy össze tudjam hasonlítani a hazai és külföldi import termékeket.

A hazai gyártók és márkák nagy kapacitással rendelkeznek, céljuk a jó ár-érték arányú takarmányok előállítás, amelyek illeszkednek a hazai elérhető alapanyagokhoz (széna, zab,

lucerna), viszont mégsem annyira költségesek, hogy a hazai lótartók ne engedhessék meg maguknak. Hazai példák a Meglio, Bábolna Takarmány, Horse feeds Hungary és a Vida-Vet kft. Ezek a márkák alapgranulátumokat, zabmentes bázistápokot, és széna/lucerna pelletet is kínálnak. Az import márkák elsősorban Nyugat-Európából származnak, többségük hosszú gyártói múltal rendelkezik. Ezek a termékek többnyire fejlettebb technológiával készülnek (pl. extrudálás, pelyhesítés), továbbá nagy hangsúlyt fektetnek a speciális igényekre (pl. gyomorfekély, cushing). Import példák a Pavo, st. Hippolyt, Marstall, NAF, Horse Molen. A 1. táblázatban összehasonlítom pár szempont alapján a hazai gyártók termékeit, a külföldi gyártók termékeivel. (Internet14; Internet15; Internet16; Internet17; Internet18; Internet19; Internet20; Internet21)

Szempont	Hazai Termékek (pl. Meglio, Bábolna tak.)	Import termékek (pl. St. Hippolyt, Pavo, Marstall)
Árazás	Kedvező ár-érték arány. Hazai termékekből készülnek, szállítási költség alacsony.	Ár-érték arányban lehet jobb a magasabb minőségű felhasznált alapanyagok miatt, viszont a szállítási költség sokkal magasabb.
Technológia és összetétel	Feldolgozásban egyszerűbb, alap koncentrátumok, jellemzően helyi gabonák kiegészítésére készülnek.	Magasabb feldolgozás, jobb emészthetőség (speciális igények kielégítése). Gyakori zabmentes, alacsony keményítőtartalmú formula.
Kategóriák	Alapvető szükségletek (sport, tenyésztés, hobbi) kielégítése.	Többféle specializáció (idős ló, gyomorfekély, cushing, tenyésztés, sport).
Elérhetőség	Széleskörű beszerzés, az ország minden pontján könnyen elérhető.	Korlátozott beszerzés, webshoppok, kizárólagos forgalmazók.
Cél	Kiegyensúlyozott alapellátás.	Az egészség és teljesítmény maximalizálása.

1. táblázat Hazai és külföldi takarmánygyártók összehasonlítása

(Forrás: Internet15; Internet16; Internet17; Internet18; Internet19)

A hazai piacon a takarmánykiegészítők kínálata is ugyan olyan sokszínű, mint a takarmányoké. A választék az alap kiegészítőktől egészen a prémium termékekig terjed.

A hazai gyártók legfőképpen a jó ár-érték arányú, általános hatású kiegészítőkre specializálódtak, amelyek lefedik a leggyakoribb hiányosságokat pl.: ásványi-anyag és elektrolyt pótlás, emésztés támogatás (gyomorfekély). Ilyen márkák a Meglio és a Vida-Vet Kft., melyeknek célja, hogy megfizethető, de hatékony termékeket biztosítson. Ezzel szemben az import márkák, mint az Equimins, NAF és Equine America, fejlettebb technológiai háttérrel és szélesebb specializációval rendelkeznek. Ezek a gyártók általában állatorvosi és egyetemi kutatásokra építik a termékeik fejlesztését, és olyan célzott megoldásokat kínálnak, mint a cushingra, izomregenerálódásra vagy hormonális problémákra kifejlesztett kiegészítők.

A 2. táblázatban összehasonlítom pár szempont alapján a hazai gyártók termékeit, a külföldi gyártók termékeivel. (Internet15; Internet20; Internet21)

Szempont	Hazai Termékek (pl. Meglio, Vida-Vet Kft.)	Import termékek (pl. Equimins, NAF)
Árazás	Kedvezőbb árú, mint az import. Az alapkiegészítők (vitaminok, ásványi anyagok) alacsonyabb ára miatt.	Magasabb ár, a magas koncentráció miatt, többen már szabadalmaztatott összetevőket alkalmaznak.
Célterület	A leggyakoribb hiányosságok (elektrolyt, vitaminok) és problémák (gyomorfekély) kezelésére koncentrálnak.	Sokszínű specializáció, szinte minden hiányosságra, problémára (légúti-, emésztési problémák, cushing, ízület védelem) van megfelelő kiegészítő
Háttér kutatás	Korlátozott, még nem olyan fejlett mint a nemzetközi, de vannak jó alapok.	Nagy volumenű, nemzetközi kutatások (állatorvosokkal, egyetemekkel együttműködve).
Elérhetőség	Széleskörű beszerzés, az ország minden pontján könnyen elérhető.	Korlátozott beszerzés, webshoppok, kizárólagos forgalmazók.
Elterjedtség	A növekvő kínálat és a jó ár-érték arány miatt hazai szinten elterjedt.	Nemzetközi versenysportban és tenyésztésben is nagy hírnév, régóta jelen lévő megbízható termékek.

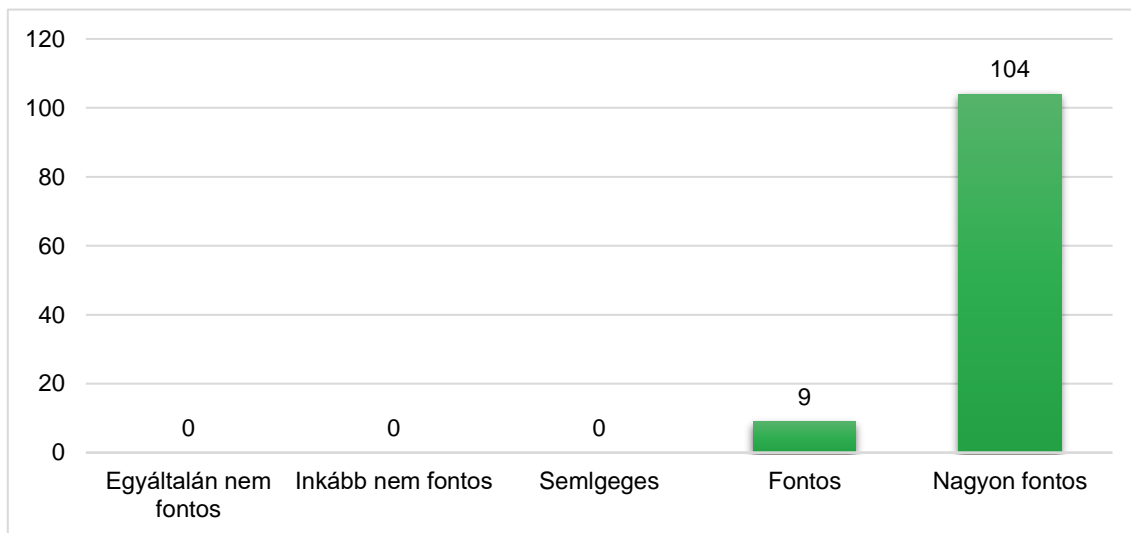
2. táblázat Hazai és külföldi takarmánykiegészítő-gyártók összehasonlítása

(Forrás: Internet15; Internet20; Internet21)

3.2.2. A kérdőív bevezető kérdéseire adott válaszok és értékelésük

A kérdőív első részében, kiindulási pontnak, a lótartók általános adatait vettem fel.

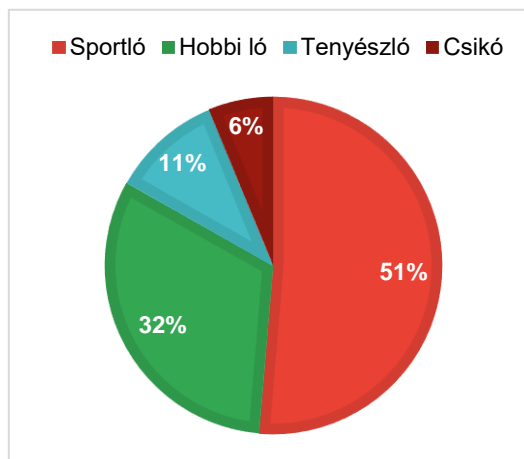
Ahogy az 1. ábrán látható, tápanyagellátás fontosságának megítélését vizsgáló kérdésemre a válaszadók döntő többsége (92%) a legmagasabb értéket jelölte. Ez egyértelműen mutatja, hogy a megkérdezett lótartók számára kiemelt fontosságú a megfelelő takarmányozás.

1. ábra: A megfelelő tápanyagellátás fontossága a lovak takarmányozásában

(forrás: saját szerkesztés)

A minta elsősorban a sportlótartókat képviseli 2. ábrán, ugyanakkor a hobbilótartók is jelentős arányban jelen vannak, így a felmérés mindkét csoport takarmányozási szokásairól átfogó képet ad a megkérdezettek körében. Bár a tenyészlóvak és csikók aránya alacsony a mintában, adataik nagy szerepet játszanak a vizsgálatban, mivel a két csoport igénye nagyban eltér a hobbi- és sportlovakétól, ezért jól összehasonlíthatók.

2. ábra: A lovak egyes csoportjára vonatkozó kitöltések aránya

(forrás: saját szerkesztés)

Az 3. táblázat a kérdőív bevezető kérdéseinek legjellemzőbb válaszait és azok arányait foglalja össze. A válaszadók többsége kis létszámban (1-3

ló/fő) tart lovat főként Pest és Győr-Moson-Sopron vármegyében. Tartásmódok között az istálló+karám vagy legelés tartás a leggyakoribb, ami azt mutatja, a válaszadók többsége igyekszik kombinálni a ló természetes igényeit a korszerű tartással. A széna biztosításának módjánál az ad libitum és a napi 2-3 adagban történő etetés aránya volt a legtöbb, ami megfelel

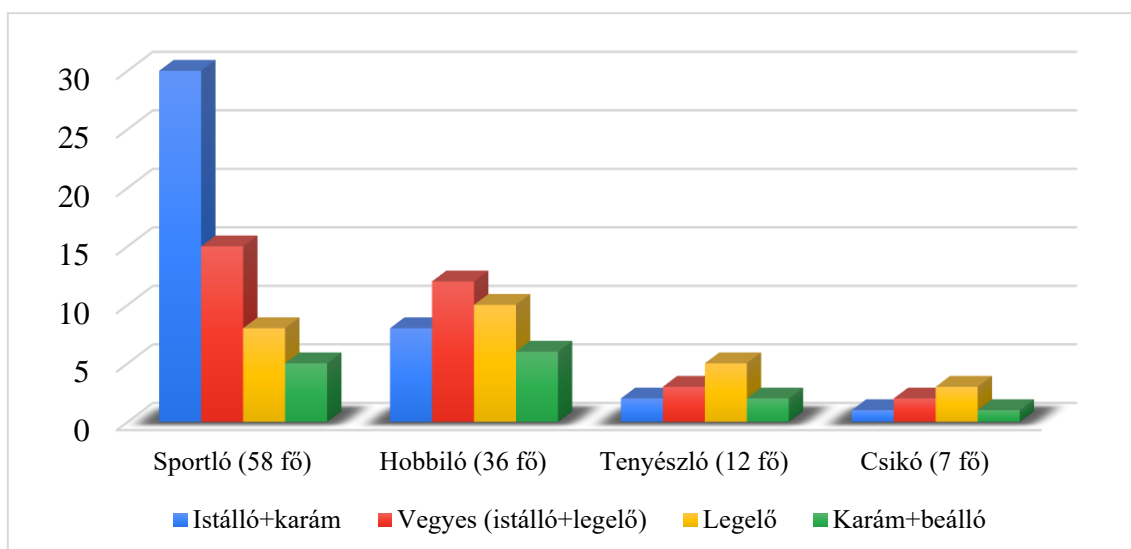
a szakirodalomban megfogalmazottaknak, miszerint a ló emésztőrendszere a folyamatos rostbevitelre épül. (NRC, 2007) Az abraktakarmányok esetében a zab használata a legjellemzőbb, de az árpa is elterjedt, a kitöltők kis része 10% kukoricát is etet a maradék 7% pedig nem etet egyáltalán hagyományos abraktakarmányt.

Szempont	Jellemző válasz	Jellemző válasz aránya
Lovak száma	1-3 ló/kitöltő	74,1%
Tartásmód	Istálló+karám/legelő	58%
Széna etetési módszer	Ad libitum	38,9%
	Napi 2-3 etetés	29,2%
Földrajzi megoszlás	Pest	30%
	Győr-Moson-Sopron	15%
Abraktakarmány típusa	Zab	51,3%
	Árpa	31,8%

3.táblázat A kérdőív bevezető kérdéseire adott jellemző válaszok és azok aránya

(forrás: saját szerkesztés)

Érdeemes külön megvizsgálni a lóhasználati típus és a tartási mód közötti összefüggést. A 3. ábrán jól látható, hogy a tartásmód megválasztása szoros összefüggésben van a ló hasznosításával. Jól szemlélteti, hogy a sportlovaknál az istállós tartás a leggyakoribb, ami egy biztonságos, felügyelet alatt tartható környezetet biztosít. A hobbilovaknál ezzel szemben a vegyes és a legelős tartás a gyakori. A tenyészlóvak és csikók esetében a legelős és a karám+beállós tartás a leggyakoribb, ami a mozgásigény kielégítésére szolgál és a fejlődési szükségletekhez igazodik.

3. ábra: A kitöltők által tartott lovak egyes csoportjainál alkalmazott jellemző tartásmódok

(forrás: saját szerkesztés)

A 4. ábra a kitöltők takarmánybeszerzési forrásait ábrázolja. A lótartók többsége közvetlenül a gyártótól szerzi be takarmányát, amit a takarmánybolti vásárlás és a saját termésből történő ellátás követ. Az internetes beszerzés aránya (17%) említésre méltó, mivel ez mutatja, hogy az utóbbi évek. Az „egyéb” kategóriában helyi termelőktől, ismerősöktől vagy a bértartás keretén belül rendelkezésre álló takarmány beszerzése, arra enged következtetni, hogy akik innen vásárolnak, megbízható és fenntartható forrást választanak.

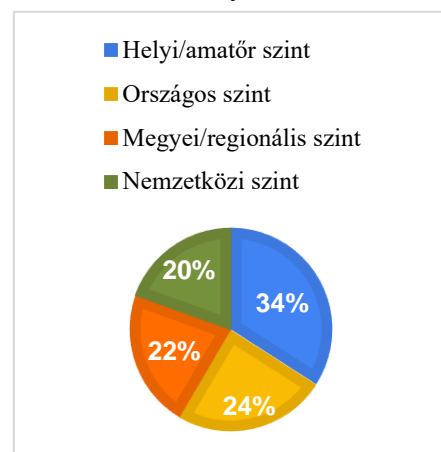

4. ábra: A takarmányok beszerzési forrásának megoszlása a válaszadók között
(forrás: saját adatgyűjtés)

3.2.3. Sportlótartók válaszainak eredményei

Az általános jellemzők bemutatása után, szeretnék áttérni a különböző lóhasznosítási típusokra. Elsőként a sportlótartók válaszait mutatom be részletesen, ahol összesen 58 sportlótartó osztotta meg véleményét.

Az első kérdések a tartott sportlovak alapvető jellemzőire vonatkoztak. A válaszadók többsége 7-15 éves korú lovat tart (65,5%), ami a sportlovak ideális korosztályának tekinthető, mivel általában 7 éves korukra érik el a kiképztségük csúcát, 15 éves korukban pedig még bőven erejük teljében vannak. A nemek szerinti megoszlás sem meglepő, a legtöbben herélteket (63,8%) és kancákat (60,3%) tartanak ami a kezelhetőség és a kiegyensúlyozottság utáni igényre utal. Többségük rendszeresen edz, hetente 4-5 alkalommal (58,2%). A válaszadók 70,7%-a vesz részt rendszeresen versenyen, ennek mértéke havonta 1-2 versenyt (53,8%) jelent a legtöbb esetben. Ahogy az 5. ábrán is látható a legtöbben amatőr szinten versenyeznek (34,1%) viszont a többi szint, sem elhanyagolható, mivel egymáshoz nagyon

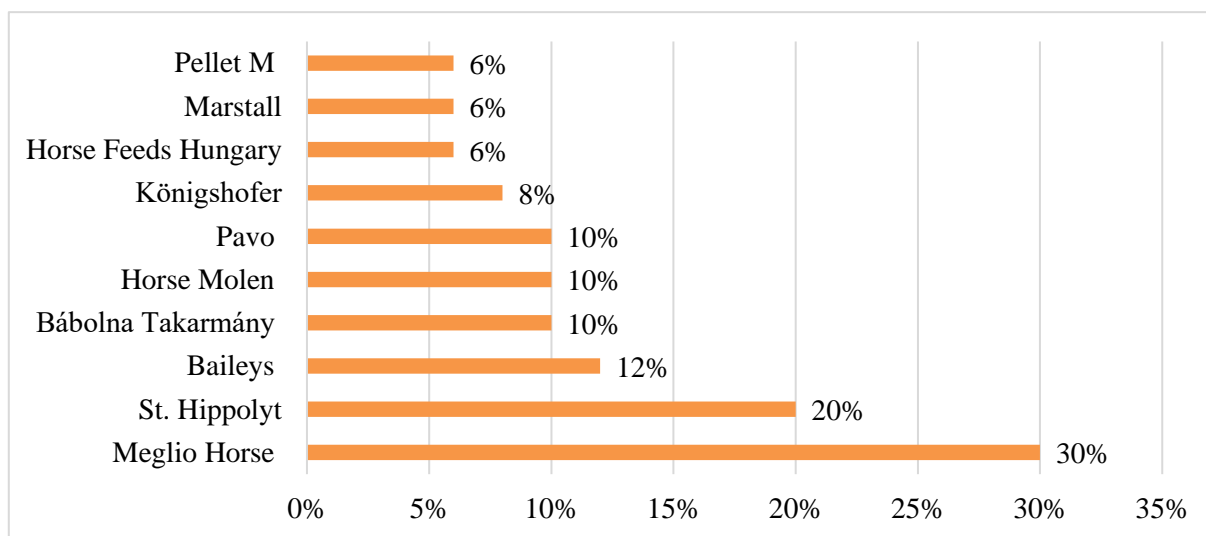

5. ábra: A válaszadók által tartott sportlovak eloszlása a versenyzési szint szerinti
(Forrás: saját szerkesztés)

közeli arányban jelennek meg. Az eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy a válaszok jól tükrözik a sportló-tartás sajátosságait. A válaszadók lovainak életkora, neme és versenyzési aktivitása alapján látszik, hogy a mintában lévő lovak aktív, munkában lévő sportlovakat képviselnek, így feltételezhetjük, hogy a takarmányozási eredmények is ezt fogják mutatni.

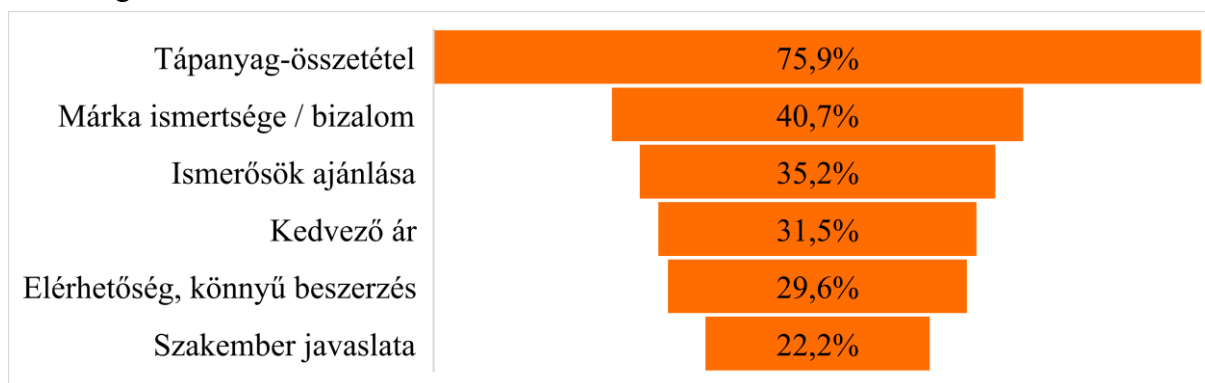
A válaszadók 85,2%-a használ kifejezetten sportlovak számára előállított takarmányt, ami bizonyítja, hogy tényleg fontosnak tartják a megfelelő tápanyagellátást sportlovaik takarmányozásában. A használt takarmányok legnépszerűbb formája a pellet és granulátum (47%), ami a pontos és könnyebb adagolhatóság, valamint hosszabb szavatossági idővel magyarázható. A múzli (36%) egy általában ízletesebb takarmány ezért kedveltebb, abraktakarmány kiegészítésére és válogatós lovak számára is. A mash (13%) pedig egyre jobban elterjedt az intenzív munkát végző lovak körében, emésztés elősegítő hatása miatt.

A 6. ábra a legtöbb jelölést kapott tíz takarmánymárkát mutatja be. A Meglio Horse (30%), a Bábólna Takarmány (10%), Horse Feeds Hungary (6%) és a PelletM (6%) magyar termékek, arányuk közel azonos a külföldi termékekkel, viszont az összesített eredmények alapján a külföldi termékek több, mint 10%-al több jelölést kaptak. A nemzetközi kínálat közül a St. Hippolyt (20%), Baileys (12%), Horse Molen (10%), Pavo (10%), Königshofer (8%), Marstall (6%) bizonyult a népszerűbbnek. Több márká is kapott 1-1 jelölést, melynek százalékos aránya ugyan csekély, viszont ezzel igazolják jelenlétüket a piacon. Ilyen pl.: Imperial Horse Feeds, Helianthus, Herbafulvo, Havens Horsefeed, Hevonen Horse Feeds. A válaszok alapján tehát a Meglio és a St. Hippolyt a vezető takarmány márkák a mintában szereplő sportlovak körében.

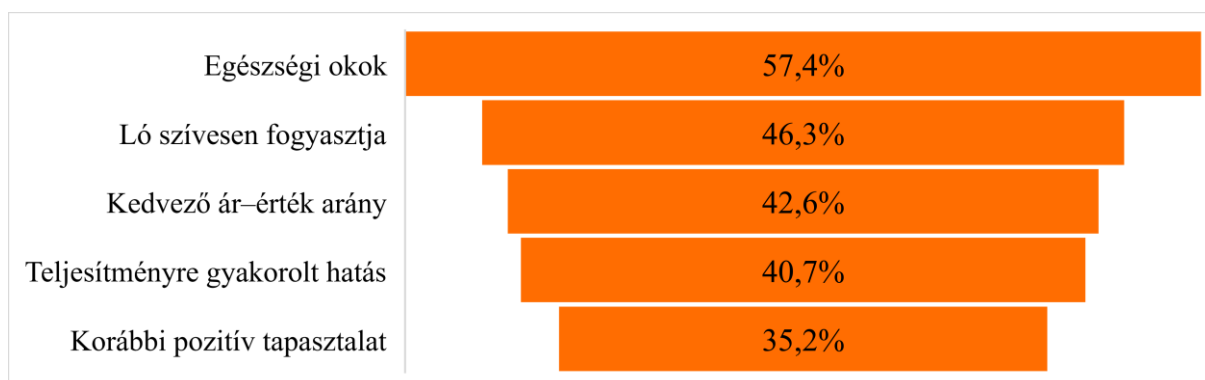
6. ábra: A sportlovakat tartó válaszadók által 10 leginkább preferált takarmánymárka megoszlása
(Forrás: saját szerkesztés)

A válaszadók több szempontot is megjelölhettek arra vonatkozóan, hogy milyen tényezők befolyásolják az általuk használt takarmány kiválasztását. Legtöbben lovuk takarmányát a megfelelő tápanyag-összetétel alapján választotta ki (7. ábra) ami arra utal, hogy tudatosan, a teljesítményhez igazítva választottak. A márka ismeretése és a gyártó iránti bizalom szintén jelentős szerepet játszik, míg az ár és az elérhetőség valamint a szakember javaslata inkább másodlagos.

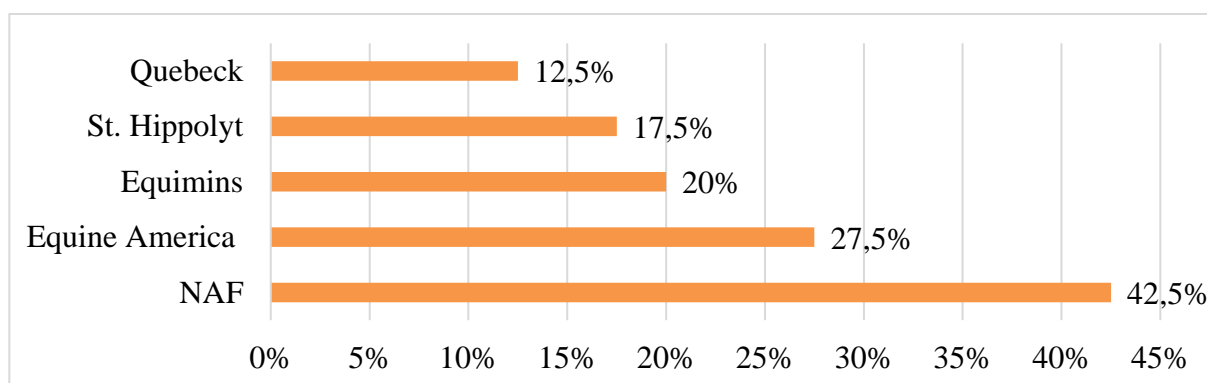
7. ábra: A sportlovakat tartó válaszadók takarmány-választásának elsődleges szempontjai
(Forrás: saját szerkesztés)

A következő kérdés arra irányult, hogy a válaszadók miért éppen a jelenlegi takarmányukat használják. A 8. ábra szerint a legtöbben egészségügyi szempontok (emésztés, kondíció) alapján választották ki, ami azt mutatja, a ló jóléte és egészsége a legfontosabb tényező. A második leggyakoribb ok, hogy a ló szívesen fogyasztja ezt a takarmányt, ami a mindennapi etetési gyakorlatban egy nagyon meghatározó. Itt a teljesítményre gyakorolt hatás és az ár - érték arány kevésbé meghatározó, míg a korábbi pozitív tapasztalat kapta a legkevesebb jelölést. Mindez arra utal, hogy a sportló-tartók döntéseit elsősorban lovuk igényei és egészségi állapota vezérli, nem pedig a megszokás vagy az alacsony árak.

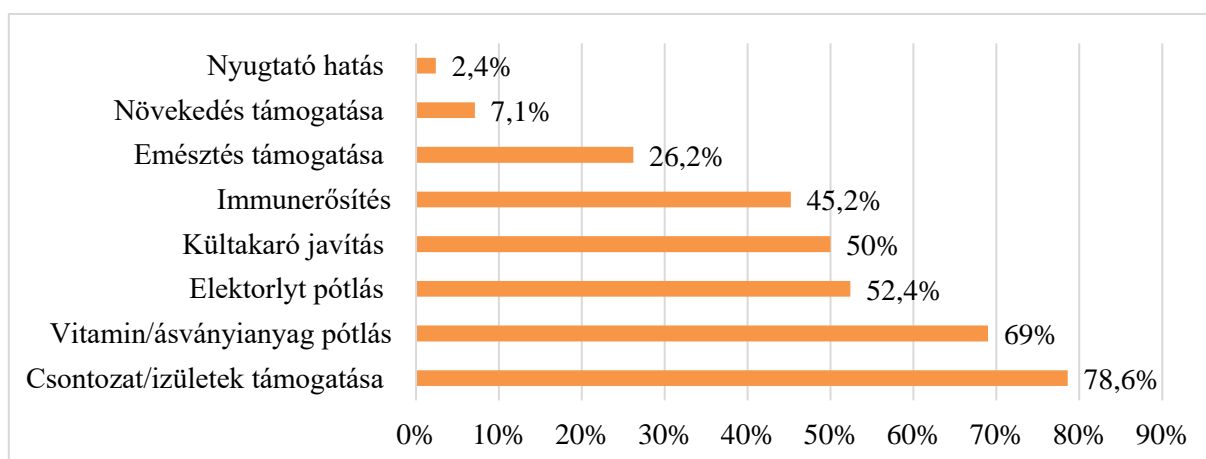
8. ábra: A sportlótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány megválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

A következő kérdésből kiderült, a sportlótartók 67,2%-a használ valamilyen takarmánykiegészítő terméket lovuk teljesítményének fokozására, ami jól mutatja, hogy számukra a jó versenyeredmény és a fizikai állapot megőrzése a cél. A válaszadók körében a NAF (42,5%) márka termékei bizonyultak a legnépszerűbbnek (9. ábra). Az 9. ábrán feltüntetettek túl 1-2 jelölést kapott még számos márka, pl.: Cavalor Supplements, Meglio Supplements és Hevonen. Ez azt jelenti a válaszadó sportlótartók a külföldi, nemzetközileg elismert márkák termékeit részesítik előnyben, viszont a Meglio megjelenésével azt jelzik, nyitottak a magyar gyártók termékeire is.

9. ábra: A sportlótartó válaszadók körében használt legkedveltebb takarmány-kiegészítő márkák megoszlása (Forrás: saját szerkesztés)

A 10. ábra szerint a kiegészítők alkalmazásának leggyakoribb célja a csontozat és ízületek támogatása, illetve az ásványi-anyag pótlás. Szintén gyakori felhasználási cél a kültakaró javítása, az elektrolit pótlás és az immunerősítés is. Az eredmények megerősítik a szakirodalmi megállapítást, miszerint a sportlovak takarmányozásában kiemelt szerepet kap az ásványi-anyag pótlás és a mozgásszervi egészség támogatása (Internet 11).

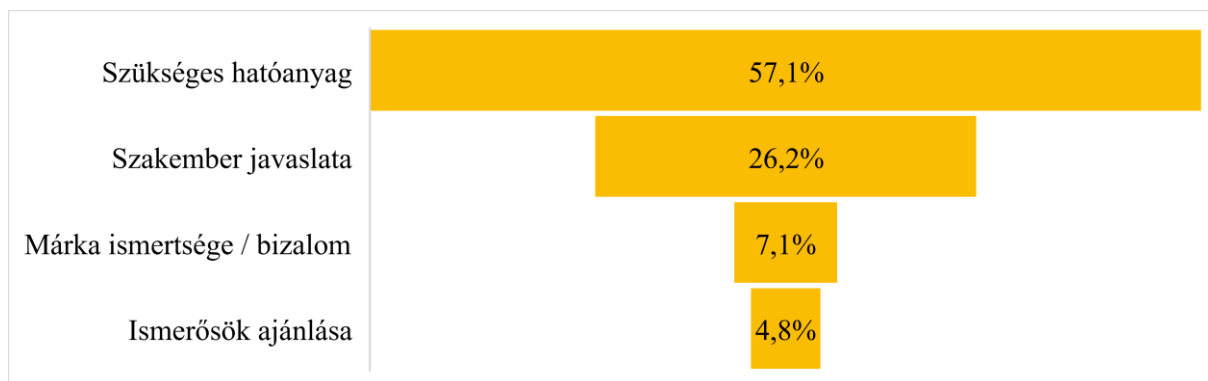

10. ábra: A takarmány-kiegészítők etetésével elérni kívánt célok a sportlótartó válaszadók körében (Forrás: saját szerkesztés)

A használt kiegészítőket legtöbbször por formában (90,5%) adják lovaiknak, ami nem meglepő a könnyű tárolás és a praktikus adagolási módszereknek köszönhetően. A folyékony

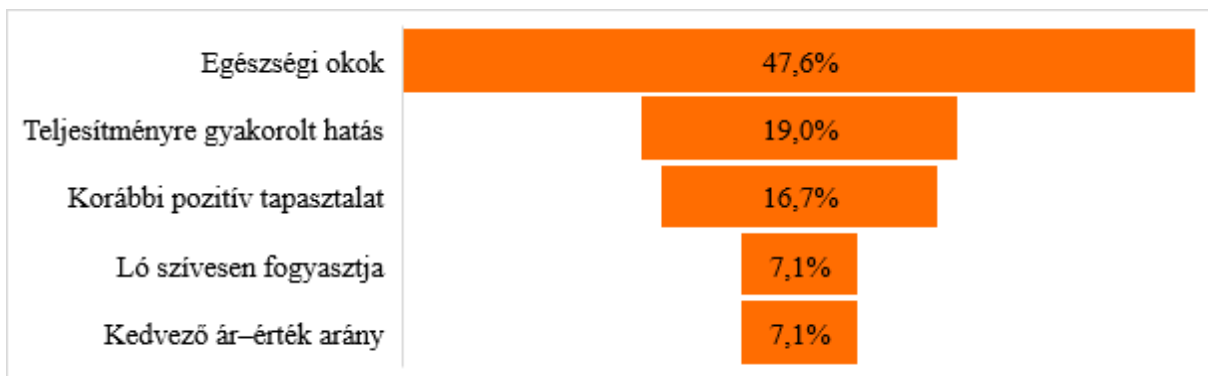
készítmények (69%) szintén népszerűek, mivel jól keverhetők a takarmánnyal és könnyedén felszívódnak. Granulátumot a sportlótartók 26,2%-a használ, 4,8% pedig gyógynövény őrleményt alkalmaz.

A következő kérdésekben a válaszok száma, technikai okok miatt, egy választási lehetőségre korlátozott, ezért csak az elsődleges preferenciákat tükrözi. A 11. ábrán láthatjuk, legtöbben a lovuk számára szükséges hatóanyag (57,1%) miatt választották ki az adott kiegészítőt. A szakember javaslata is számottevő jelölést kapott, ezért mondhatjuk azt, hogy a kiegészítő kiválasztásnál a sportlótartók szakmailag megalapozott döntéseket hoznak, nem kizárólag reklámokra vagy ajánlásokra támaszkodnak.

11. ábra: A sportlótartó válaszadók elsődleges szempontjai a takarmány-kiegészítők kiválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

Legtöbben (48%) a lovuk egészségi állapota miatt, majd a teljesítmény javítása érdekében valamint a korábbi bármilyen pozitív tapasztalat miatt alkalmazzák a kiegészítőket (12. ábra). Itt is arra következtethetünk, hogy a kiegészítők használata célzott és tudatos döntés eredménye.

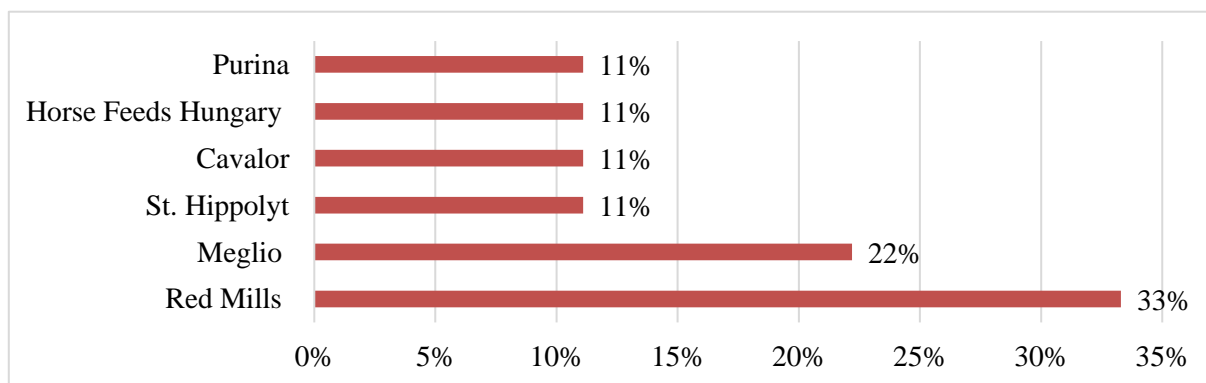
12. ábra – A sportlótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány-kiegészítők megválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

3.2.4. Tenyészló tartók válaszainak eredményei

A tenyészlovakra vonatkozó szakaszban, kisebb módosításokkal, de alapvetően ugyanazt a kérdéssort alkalmaztam, mint a sportlovaknál. Az alábbiakban a válaszadók főbb jellemzőit és a csoport sajátosságait mutatom be. 12 válaszadó összesen 16 lovat tart, ez azt jelenti, hogy egyes válaszadóknak több lova van.

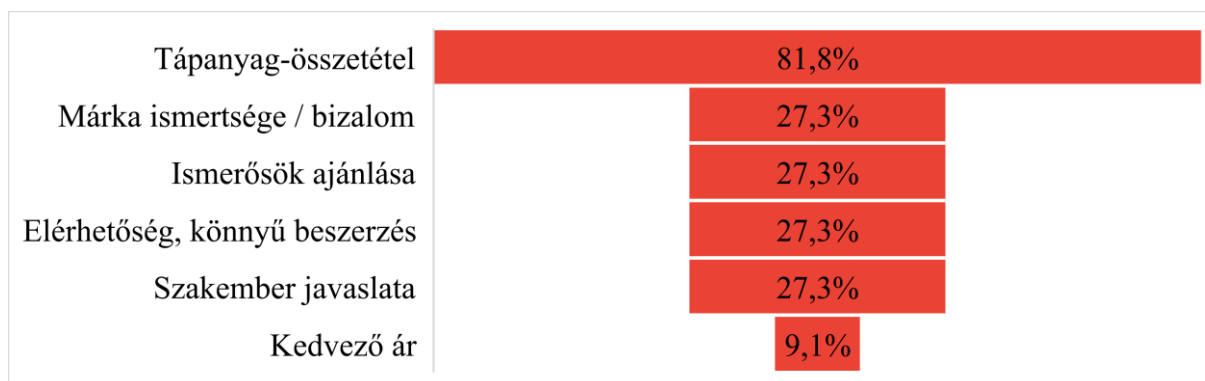
A tenyészlovak esetében a takarmányozási igényeket jelentősen befolyásolja az életkor, a nem, valamint a tenyésztésben betöltött szerep. A válaszadók többsége 7-15 év közötti lovat tart (67%), ahol a nemek eloszlása majdnem azonos (9 kanca, 7 mén). A kancák többsége nincs rendszeres munkában mely a vemhességi időszakával magyarázható, viszont a ménnek jelentős része heti szintű edzésben van. A legtöbben díjugratásra tenyésztnek (50%), viszont vannak akik díjlovaglásra, lovastusára is tenyésztnek lovukkal és egy válaszadó jelezte, hogy fogathajtásra tenyészt.

A sportlovakéhoz hasonlóan, a takarmányozási szokások itt is tudatos választásokat mutatnak, ugyanakkor az eltérő igények miatt néhol nagyobbak a különbségek. A válaszadók 75%-a használ kifejezetten tenyészlovak számára előállított takarmányt, ami arra enged következtetni, hogy a megkérdezettek döntő többsége igyekszik tudatosan figyelni a lovak reprodukciós állapotához és igénybevételéhez igazított tápanyag-ellátásra. Formáját tekintve a pellet és granulátum (54,5%) a legnépszerűbb, ami szintén a könnyű adagolással magyarázható. 27,3% használ müzlit, a maradék 18,2% pedig saját praktikák alapján keveri az etetett takarmány formákat. A takarmánymárka választás esetében láthatjuk (13. ábra), hogy a legtöbben a Red Mills (33,3%) és a Meglio (22,2%) termékeire szavaztak együttesen, míg egy egy jelölés érkezett a Cavalor, Meglio, Horse Feeds Hungary, St. Hippolyt és a Purina termékeire. A válaszadó tenyésztők elsősorban a nemzetközi, import márkákat részesítik előnyben, ugyanakkor teret adnak a hazai márkáknak is.

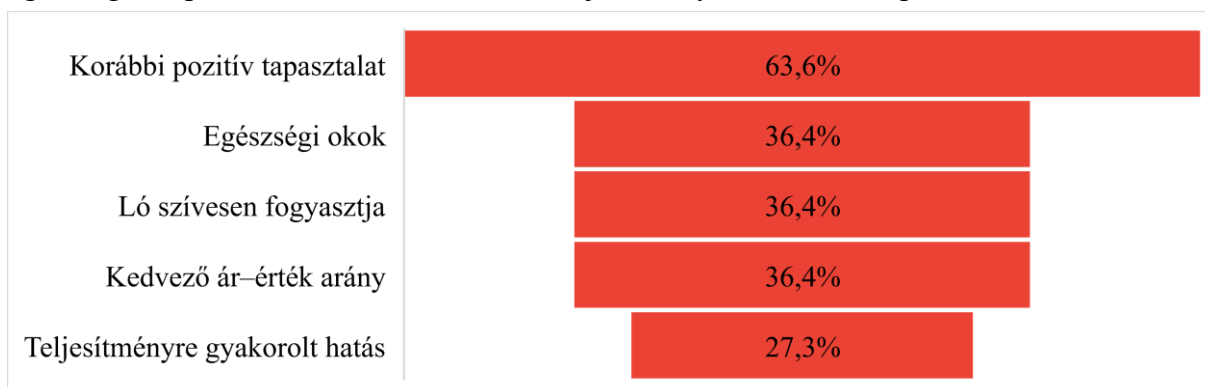
13. ábra: A tenyészlovakat tartó válaszadók által 10 leginkább preferált takarmánymárka megoszlása tartók körében használt takarmánymárkák megoszlása (Forrás: saját szerkesztés)

Ahogy az a 14. ábrán látható, a takarmány kiválasztásának fő szempontjai között a lovak számára legmegfelelőbb tápanyag-összetétel (81,8%) szerepelt az első helyen. Ezt követte a szakember javaslata, az ismerősök ajánlása, a márka ismertsége, valamint az elérhetőség és a könnyű beszerzés (27,3%). Csak egy válaszadó választott ár alapján (9,1%), ami arra utal, hogy a mintában szereplő tenyésztők körében a minőség az elsődleges szempont.

14. ábra: A tenyészló tartó válaszadók takarmány-választásának elsődleges szempontjai
(Forrás: saját szerkesztés)

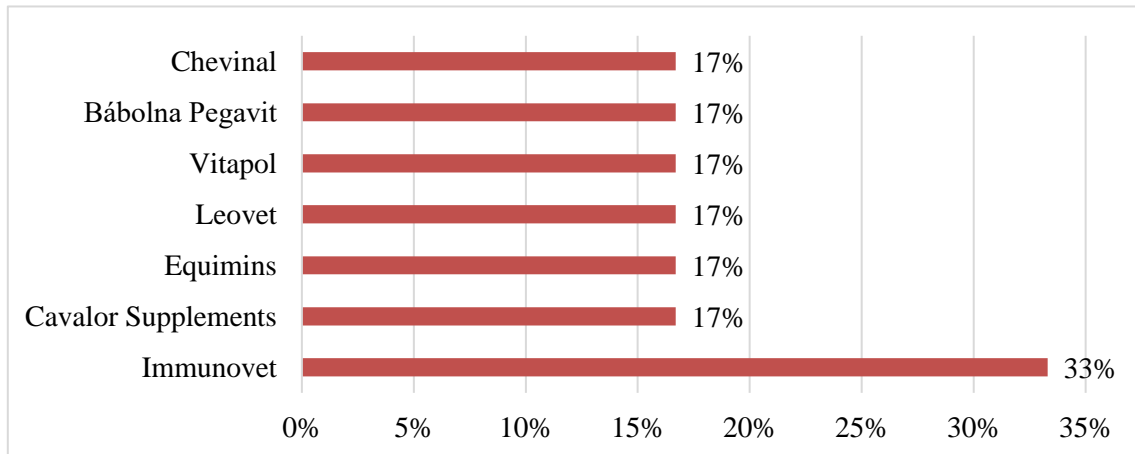
Ha annak okát keressük, hogy a tenyészlókat tartó válaszadók milyen okból kifolyólag választották a jelenleg etetett takarmányt akkor azt a választ kapjuk, hogy a legtöbben a korábbi pozitív tapasztalatot tartják a legfontosabbnak (15. ábra), az egészségi okok, az ízletesség és a kedvező ár-érték arány egyaránt meghatározó tényező, viszont a teljesítményre gyakorolt hatás kisebb szerepet kapott, ami arra utal, hogy a tenyésztők inkább a stabil egészségi állapot fenntartására, mintsem a teljesítményfokozásra összpontosítanak.

15. ábra: A tenyészló tartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány megválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

A tenyészló tartók esetében a kiegészítők alkalmazása megosztott képet mutat. A válaszadók fele (50%) használ kiegészítőket, míg a másik fele nem. Ez inkább arra utal, hogy a használatuk nem általános gyakorlat, hanem ló specifikus. Formájukat tekintve az alkalmazott kiegészítők legtöbbször por alapúak (71,4%), ezt követi a folyadék (42,9%), majd a granulátum (28,6%).

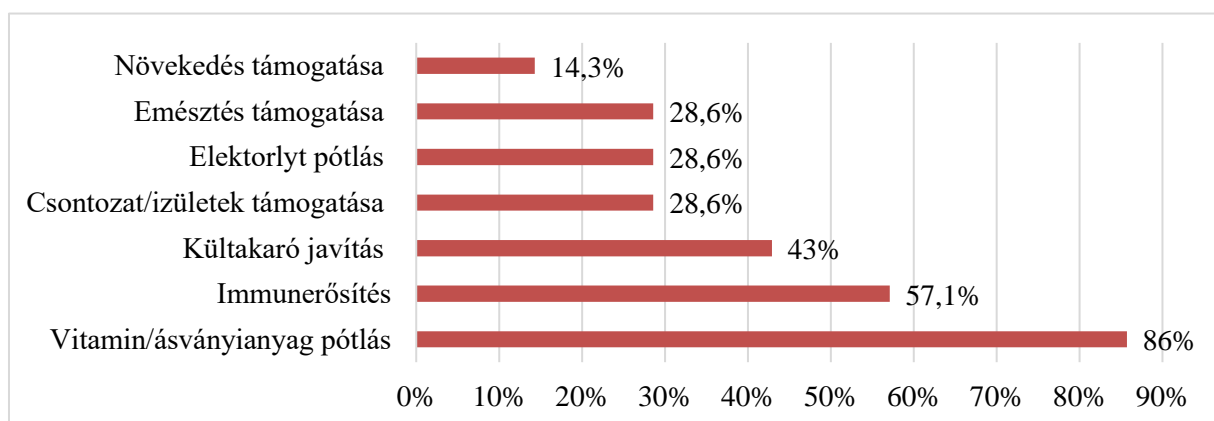
A kiegészítőt használó 6 tenyésztő többféle márkát említett, de nincs egy kiemelkedő márka sem amit többen használnak (16. ábrán). Egyedül az Immunovet terméket használják 2-en, a többi terméket 1-1 válaszadó alkalmazza. Ez alapján ugyan úgy elmondható, hogy a megkérdezett tenyésztők célzottan, lovaik saját igényéhez mérten választanak kiegészítő márkát.

16. ábra: A tenyészlőtartó válaszadók körében használt legkedveltebb takarmány-kiegészítő márkák megoszlása

(Forrás: saját szerkesztés)

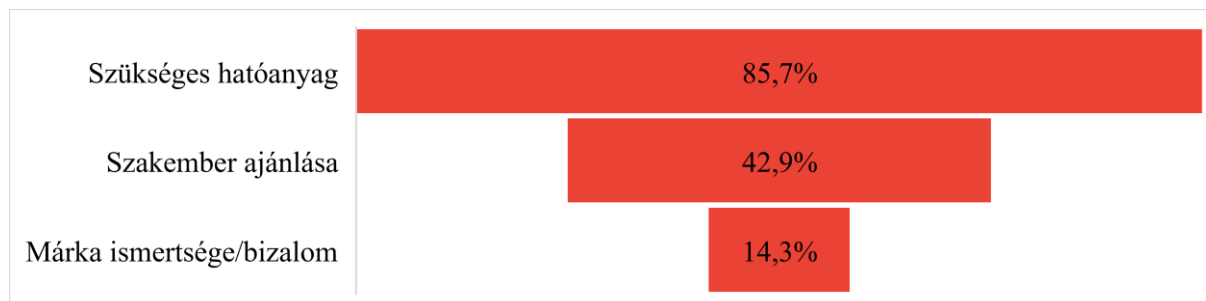
A válaszok alapján legtöbben a vitamin és ásványianyag pótlásra, valamint az immunerősítésre használnak kiegészítőket (17. ábra). A kültakaró javítása, a csontozat és ízületek erősítése, az elektrolit pótlás és az emésztés támogatása sem elhanyagolható. Az eredmények összhangban állnak a szakirodalommal, miszerint a tenyészmének és a tenyészkanak ásványianyag- és vitaminigénye a spermaképzéskor és a vemhesség ideje alatt jelentősen megnövekszik, ezért ezek pótlása kiemelkedően fontos. (Internet8, Internet10)

17. ábra: A takarmány-kiegészítők etetésével elérni kívánt célok a tenyészlőtartó válaszadók körében

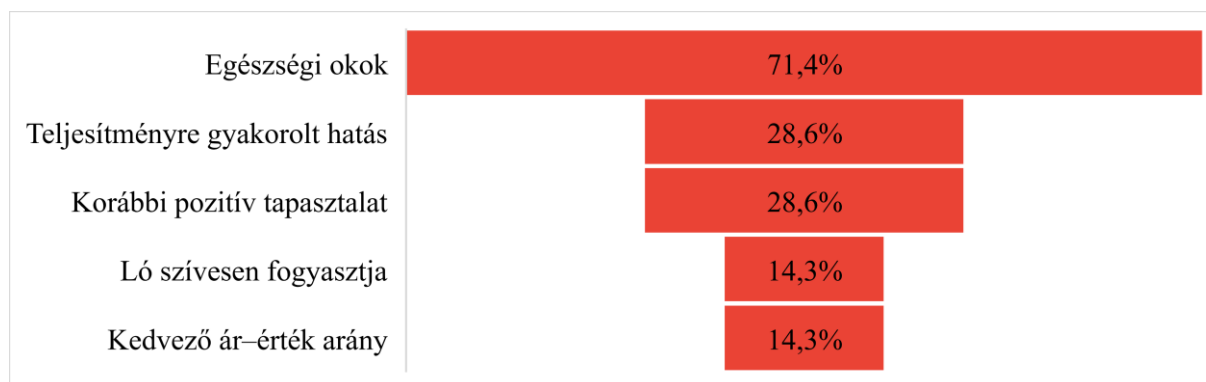
(Forrás: saját szerkesztés)

Ahogy a 18. ábrán is látszik, a takarmánykiegészítő kiválasztásának fő szempontja a ló számára szükséges hatóanyag (85,7%) volt. A szakember ajánlása is számottevő, viszont a márka ismertsége nem meghatározó szempont. Ez azt mutatja, hogy a mintában részt vevő tenyésztők számára a tudatos, szakmailag megalapozott döntés jellemző

18. ábra – A tenyészló tartók válaszadók elsődleges szempontjai a takarmány-kiegészítők kiválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

A 19. ábra pedig bemutatja, miért pont az adott kiegészítőt használják jelenleg. A válaszadók többsége egészségügyi okok (71,4%) miatt választotta az adott terméket, míg 28,5% a teljesítményre gyakorolt hatás és a korábbi tapasztalat alapján döntött. Megjelent az ár-értékarány és az ízletesség is szempontként, viszont ezek nem voltak jelen esetben meghatározóak. Ebből megállapíthatjuk, hogy itt az egészségmegőrzés és a teljesítmény növelése fontosabb, mint az anyagi tényezők.

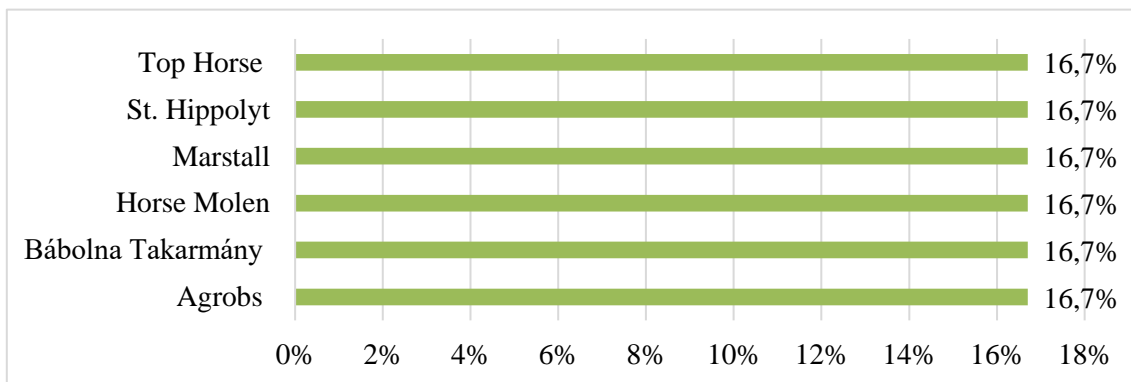
19. ábra: A tenyészló tartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány-kiegészítők megválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

3.2.4. Csikó tartók válaszainak eredményei

A csikók takarmányozására vonatkozó kérdéssorban összesen 7 válaszadó vett részt. A csikók korát vizsgáló kérdésnél a többség 3 év feletti (57%), 29% 1-2 év közötti, míg 14% 2-3 év közötti csikót tart. A nemek szerinti eloszlás kiegyenlített, 43% kancát, 43% heréltet és 14% mént tart. Ezeknek a csikóknak a jövőbeni felhasználása vegyesen mutatkozik, 57% szeretné csikóját később versenysportban (pl. díjugratás, díjlovaglás) használni, viszont van átfedés, mivel ugyan így 57% jelezte, hogy hobbi célra szeretné képezni a lovát. Ez arra utal, hogy a

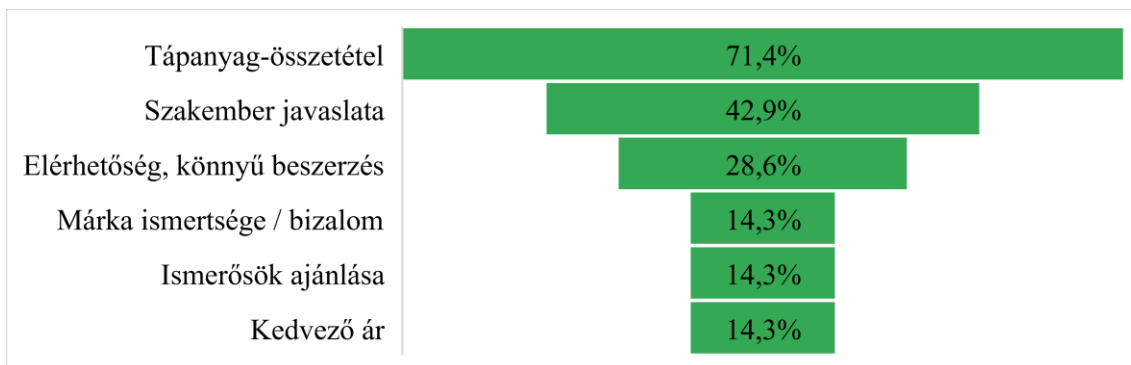
csikókat többcélú, rugalmas kiképzésben fogják részesíteni. A belovaglásra vonatkozó kérdésre a válaszadók 57% jelezte, hogy a folyamat már megkezdődött, míg a többiek esetében ez még nem aktuális. Ez azt mutatja, hogy a mintában szereplő csikók többsége már idősebb, fejlettebb korú, így vélhetően takarmányozási szokásaik is ezt fogják reprezentálni.

A válaszadók 71%-a jelezte, hogy használ kifejezetten csikók számára előállított takarmányt. Formáját tekintve a többség müzlit (67%) etet, utána a pellet vagy a granulátum a legkedveltebb forma. Ez azzal magyarázható, hogy a fiatal lovak számára könnyebben rágható és ízletesebb a müzli, így jobban tudják ösztönözni a csikókat a tápanyagfelvételre. A megjelölt márkákat a 20. ábra mutatja. Minden válaszadó külön márkát jelölt meg, ebben az esetben nincs átfedés. Ez jelen esetben a kis létszámú mintával magyarázható. A kínálat sokszínű, elsősorban a nemzetközi márkák (Horse Molen, Agrobs, Marstall, St. Hippolyt, Top Horse) dominálnak, azonban a Bábólna Takarmány jelenléte mutatja, hogy a hazai termékek iránt is van igény.

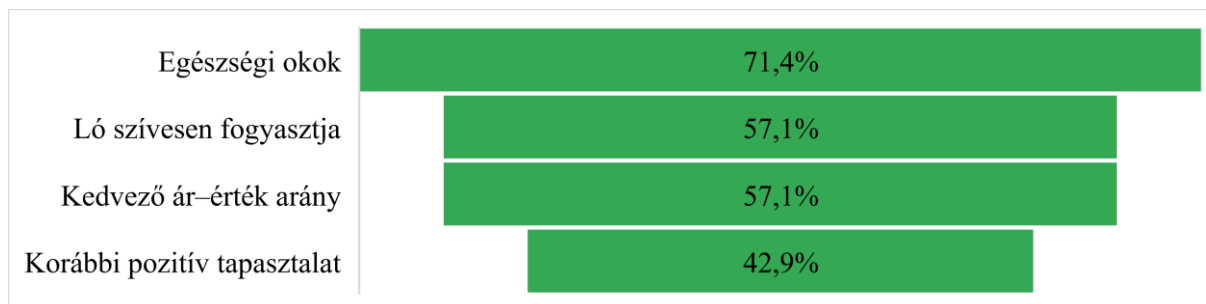
20. ábra: A csikótartó válaszadók által leginkább preferált takarmánymárkák megoszlása
(Forrás: saját szerkesztés)

Az ok, amiért az adott márka termékét választották az a legtöbb esetben (21. ábra) a csikó számára megfelelő tápanyag-összetétel (71,4%), de sokan, 42,9% a szakember tanácsát követi, 28,6% a könnyű beszerzés miatt döntött a jelenleg etetett takarmánynál. A márka ismerete, az ismerősök ajánlása és a kedvező ár 14,3-14,3%-ban jelenik meg, ez azt mutatja, hogy a csikótartók a takarmányválasztást a csikók egyedi igényeihez igazítják.

21. ábra: A csikótartó válaszadók takarmány-választásának elsődleges szempontjai
(Forrás: saját szerkesztés)

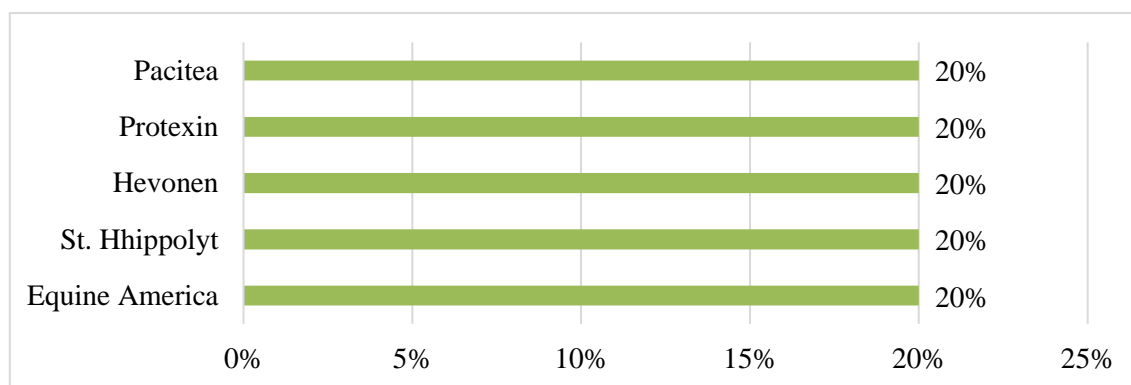
Arra a kérdésre, hogy miért éppen a jelenlegi takarmányt használják, a válaszadók közül a legtöbben az egészségügyi okot jelölték meg. Ahogy az a 22. ábrán is látszik, a további szempontok hasonló arányban mutatkoznak, ebből arra következtethetünk, hogy a csikótartók a takarmányválasztásnál több tényezőt is figyelembe vesznek, viszont mind közül az egészségmegőrzés a legfontosabb.

22. ábra – A csikótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány megválasztásakor

(Forrás: saját szerkesztés)

A válaszadó csikótartók 71,4% használ takarmánykiegészítőt. 50% por formában, 33,3% folyadék, 33,3% granulátum és 16,7% gyógynövény örleményként adja ezt a csikójának. A megjelölt termékek ebben a kategóriában is különbözőek voltak. A 23. ábrán láthatjuk, hogy egyenlő arányban szerepel mindegyik márka. A nemzetközi márkák itt is nagyobb számban vannak jelen, de nyitottak a magyar termékekre is.

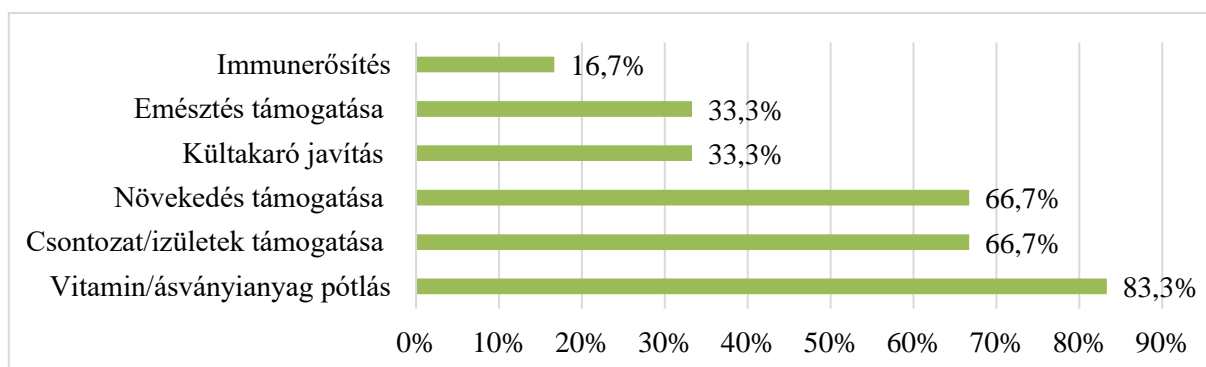

23. ábra: A csikótartó válaszadók körében használt legkedveltebb takarmány-kiegészítő márkák megoszlása

(Forrás: saját szerkesztés)

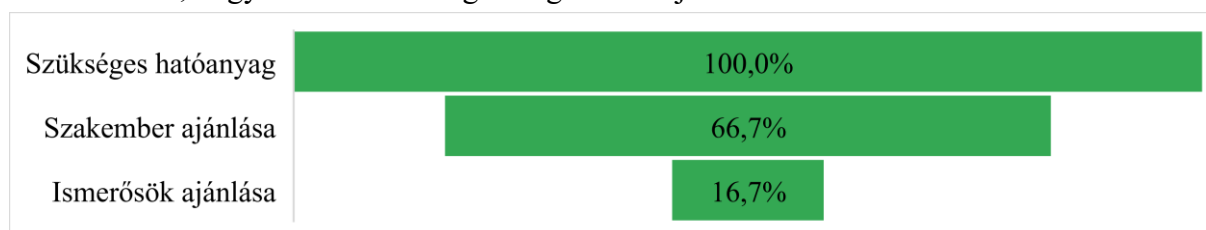
A kiegészítők használatának célja sokszínű a csikótartók körében. Ahogy a 24. ábrán is látható, elsősorban a vitamin és ásványianyag pótlás (83,3%), valamint a csontozat/ízületek és a növekedés elősegítése (66,7%) a fő cél. A kultakaró és az emésztés támogatása másodlagos, míg az immunerősítés inkább harmadlagos cél a válaszadók között. Az eredmények összhangban állnak a szakirodalommal, miszerint a csikók optimális fejlődése érdekében

biztosítani kell számukra a megfelelő vitaminokat és ásványi-anyagokat, támogatni kell növésben lévő szervezetüket. (Internet8; Internet9)

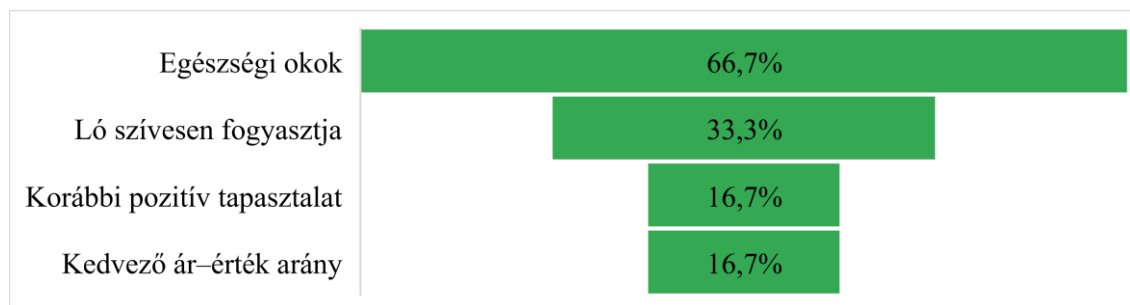
24. ábra – A takarmány-kiegészítők etetésével elérni kívánt célok a csikótartó válaszadók körében
(Forrás: saját szerkesztés)

A 25. ábra szerint a csikók számára kiválasztott kiegészítők esetében minden válaszadó a lova számára szükséges hatóanyag (100%) alapján hozta meg a döntését. 66,7% a szakember javaslatát is figyelembe veszi, míg 16,7% az ismerősök ajánlása alapján választ. Itt is arra lehet következtetni, hogy a választás szakmai alapon történik, ami kifejezetten fontos egy növésben lévő csikónál, hogy felnőtt korára egészséges maradjon.

25. ábra: A csikótartó válaszadók elsődleges szempontjai a takarmány-kiegészítők kiválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

A 26. ábra alapján elmondható, hogy a kiegészítők használatának legfőbb oka az egészségi állapot javítása (66,7%). A válaszadók szívesen használják a jelenlegi kiegészítőjüket azért is, mivel azt lovuk szívesen elfogyasztja valamint a korábbi pozitív tapasztalat és a jó ár-érték arány miatt. Továbbra is az látszik, hogy a kiegészítőhasználat elsődleges célja a csikók egészséges fejlődésének támogatása.

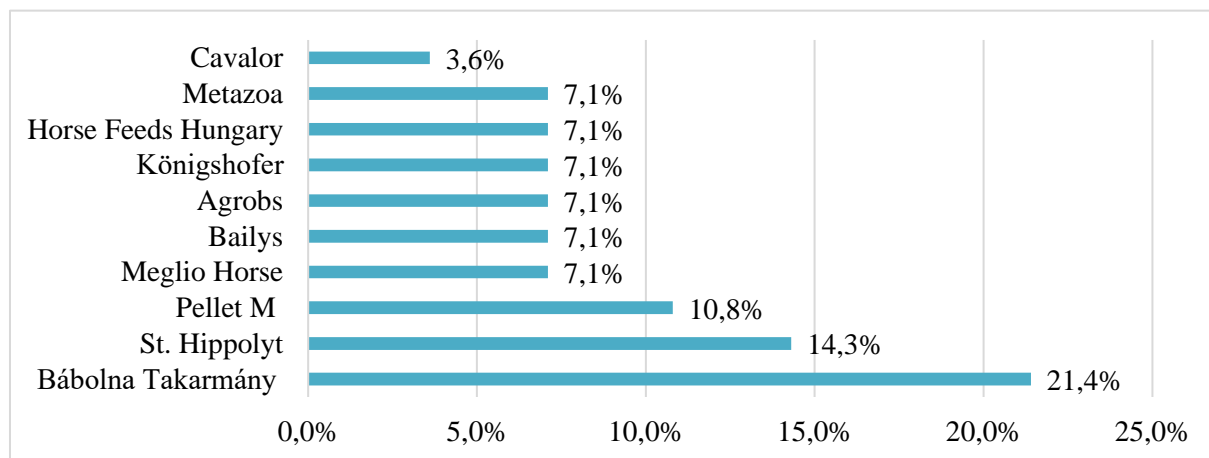
26. ábra – A csikótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány-kiegészítők megválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

3.2.5. Hobbilótartók válaszainak eredményei

A hobbilovak takarmányozására vonatkozó kérdéssort 36 válaszadó töltötte ki. Az első kérdésre kapott válaszok alapján elmondható, hogy válaszadók hobbilovainak többsége 16 év feletti (47,2%), azonban nagy arányban vannak még a 7-15 év közötti (38,9%) lovak is. A munkavégzés gyakorisága heti 2-3 alkalom (36%), ennél ritkábban (33%) vagy heti 5-5 alkalom (25%). Ezek az eredmények hobbilovak szempontjából teljesen optimálisak, a számukra a mozgás nem a teljesítményfokozás céljából fontos, hanem az egészségmegőrzés, a kondíció fenntartása és a lovas számára kellemes időtöltés a lényeg.

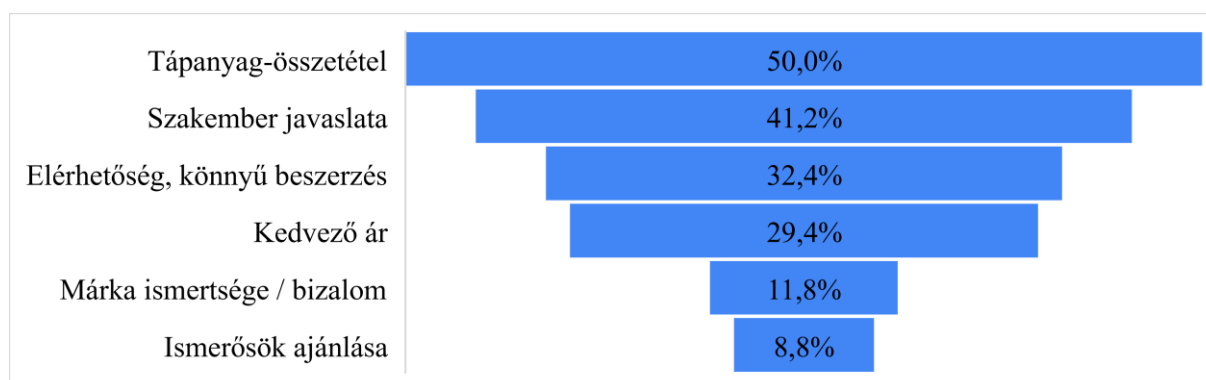
A válaszadók 78%-a használ keveréktakarmányt. Formáját tekintve a legtöbben pellet vagy granulátum (56,7%) formában adják, míg 20% müzli, 13,3% pedig mash formát használ. Továbbá egyes válaszadók jelezték, hogy nem csak egy formában, hanem mind a három formában adnak lovuknak takarmányt. A pellet és a granulátum népszerűsége itt is a könnyű adagolhatósággal és a hosszabb eltarthatósággal magyarázható, míg a müzli és a mash az ízletesség és a kímélő takarmányozás miatt kedvelt.

Márkaválasztás tekintetében széles paletta figyelhető meg. Ahogy az a 27. ábrán is látszik, a Bábólna Takarmány termékeit használják a legtöbben (21,4%), a St. Hippolyt termékeit 14,3%, a Pellet M termékeit pedig a válaszadók 10,8%-a használja. Alacsonyabb számban, de használják továbbá az ábrán látható Meglio Horse, Bailys, Agrobs, Königshofer, Horse Feeds Hungary, Metazoa és Cavalor termékeket. Ezekből állítottam össze a 27. ábrát, viszont érkezett még egy-egy jelölés is olyan márkákra, mint a Marstall, Pacitea, Fitocavallo és Helianthus. Ebből látható, hogy a nemzetközi márkák itt is túlsúlyban vannak, és stabil fogyasztókkal rendelkeznek a hobbilótartók körében, viszont többen is használnak hazai gyártmányú takarmányt, ami azt jelenti a magyar termékek itt is egyre népszerűbbek lesznek.

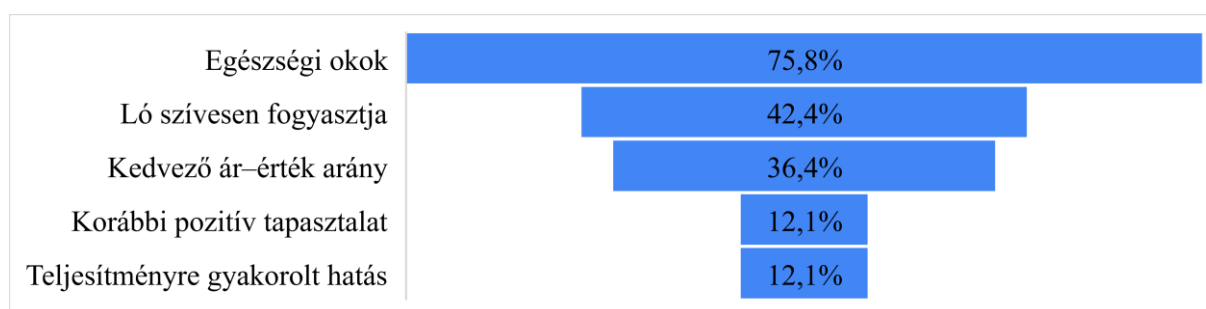
27. ábra: A hobbilótartó válaszadók által 10 leginkább preferált takarmánymárka megoszlása
(Forrás: saját szerkesztés)

A 28. ábrán látható, hogy a hobбилótartók számára a tápanyag-összetétel (50%) a legfontosabb tényező a takarmány kiválasztásakor. a szakember javaslata és az elérhetőség, könnyű beszerzés szintén meghatározó szempont, viszont a kedvező ár is sok jelölést kapott. A marka ismertsége és az ismerősök ajánlása már kevésbé befolyásolja a választást. Ezek az eredmények azt mutatják, még a hobbicélú felhasználás mellett is a legfontosabb a takarmányozásban a lovak megfelelő tápanyagellátása, nem hanyagolják el a szakmai iránymutatást és legfontosabb, hogy nem kizárólag az ár vagy a marka ismertsége befolyásolja a döntésüket.

28. ábra – A hobбилótartó válaszadók takarmány-választásának elsődleges szempontjai
(Forrás: saját szerkesztés)

Az ok, amiért a jelenleg etetett takarmányt használják az többségében (29. ábra) az egészségügyi ok (75,8%), ami összhangban van a korábbi eredménnyel miszerint az egészségmegőrzés és a kondíció fenntartása a fő cél. A kitöltők 42,4% jelezte, hogy a jelenlegi takarmányt a lova szívesen fogyasztja, ami a gyakorlatban itt is praktikus. A kedvező ár-érték arány (36,4%), a korábbi pozitív tapasztalat (12,1%) és a teljesítményre gyakorolt hatás (12,1%) már inkább másodlagos tényezők.

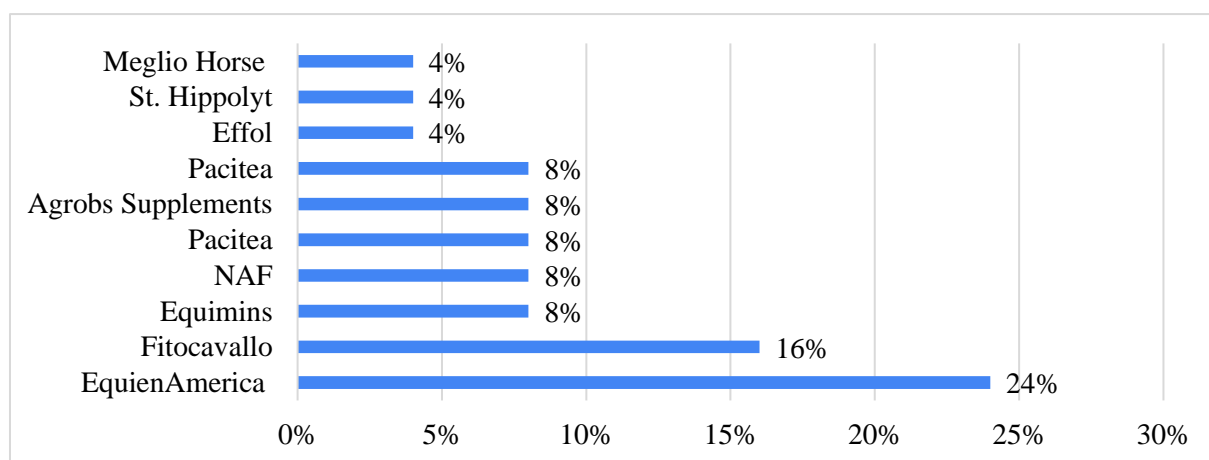

29. ábra: A hobбилótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány megválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

A hobбилótartók 75% jelezte, használ valamilyen kiegészítő terméket a lova számára. Itt is az figyelhető meg, hogy a leggyakoribb forma a por alapú kiegészítő (67,8%), amely könnyen adagolható. A folyadék formában adott kiegészítők már kevésbé népszerűek (35,7%),

granulátumon ennél is kevesebben, a kitöltők 21,4%-a használ. Viszont kisebb arányban (14,4%) előfordul a gyógynövény örlemény használata is, amelyet inkább csak ritka esetekben használnak. Ez is tovább erősíti azt, hogy a hobбилótartók tudatosan takarmányoznak, olyan kiegészítőformákat előnyben részesítve melyek könnyen beleilleszthetők a napi etetési rutinba.

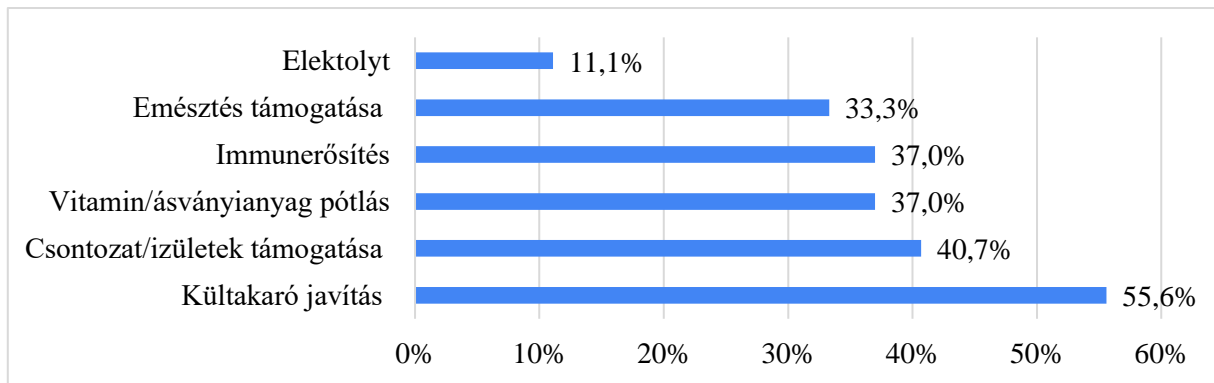
A hobбилovaknál alkalmazott takarmánykiegészítők márkáit a 30. ábra szemlélteti. A válaszadók körében a legnépszerűbb az Equine America, utána pedig a Fitocavallo termékei következnek. Alacsonyabb számban, de megjelennek az alábbi márkák is mint az Equimins, NAF, Pacitea, Agrobs, Effol, St. Hippolyt és Meglio Horse is. A piac itt is szintén sokszínű, a nemzetközi márkák a preferáltabbak, viszont a hazai márkák is helyet kapnak a hobбилótartók polcain.

30. ábra: A hobбилótartó válaszadók körében használt legkedveltebb takarmány-kiegészítő márkák megoszlása

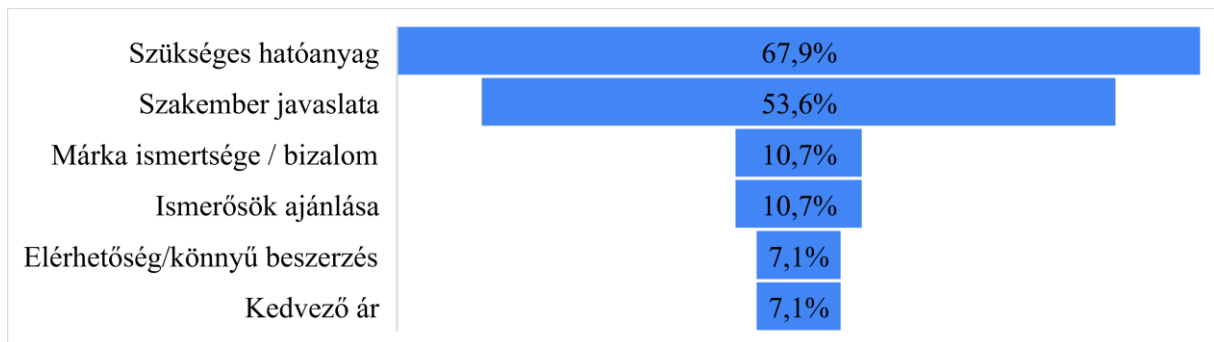
(Forrás: saját szerkesztés)

A 31. ábra mutatja a takarmány-kiegészítők használatával elérni kívánt célokat a válaszadó hobбилótartók között. A válaszok alapján elmondható, hogy a legtöbben a kültakaró javítására használják (55,6%), ami azt jelzi, hogy a hobбилovak esetében a külső megjelenés és az általános kondíció fenntartása a kiemelt szempont. Ezt követi a csontozat és ízületek támogatása (40,7%), a vitamin és ásványi-anyag pótlás (37%), és ezzel együtt szintén 37%-os arányban az immunerősítés, amelyek a mozgásszervi egészséget és az immunrendszer normális működésében segítenek. Az emésztés támogatása (33,3%) és az elektrolit pótlás (11,1%), ugyan kisebb arányban, de megjelentek, mint cél. Az eredmények alapján elmondható, hogy a válaszadók gyakorlata párhuzamba vonható a szakirodalommal, miszerint a hobбилovak étrendjének a jó egészség, az optimális kondíció és a megfelelő emésztés fenntartására kell összpontosítania, nem pedig a teljesítményfokozásra. (Internet12, Internet13)

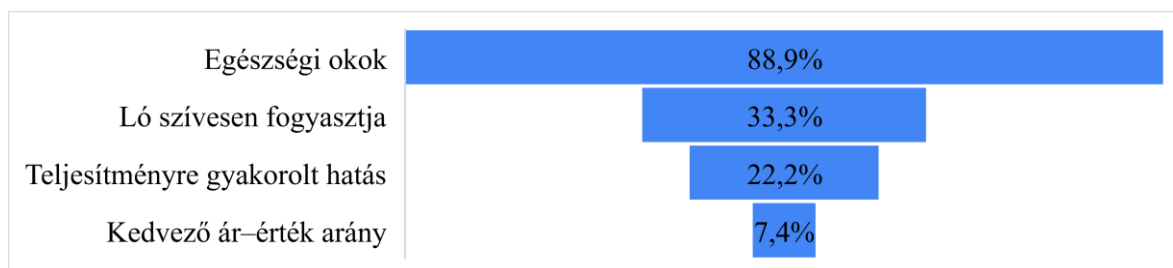
31. ábra: A takarmány-kiegészítők etetésével elérni kívánt célok a hobбилórtartó válaszadók körében
(Forrás: saját szerkesztés)

A 32. ábra a használt kiegészítők kiválasztásának szempontjait mutatja. A válaszok alapján a legfontosabb tényező a szükséges hatóanyag, ezt követi a szakember javaslata, ami tovább erősíti, hogy a hobбилórtartók tudatosan választanak kiegészítőt, nem kizárólag reklám vagy ajánlás alapján. A márka ismertsége (10,7%), az ismerősök ajánlása (10,7%), valamint az elérhetőség és a kedvező ár (7,1%) csak másodlagos szerepet játszanak.

32. ábra: A hobбилórtartó válaszadók elsődleges szempontjai a takarmány-kiegészítők kiválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

A 33. ábra a kiegészítők használati okait szemlélteti. A legtöbb válaszadó (88,9%) egészségügyi okokból ad kiegészítőt lovának, a ló izlése (33,3%) és a teljesítményre gyakorolt hatás (22,2%) szintén szerepet játszik a döntésben. A legkisebb arányban a kedvező ár-érték arány (7,4%) ritkábban döntő tényező, így megállapítható, hogy a hobбилórtartók elsősorban a minőséget és a lovak szükségleteit helyezik előtérbe.

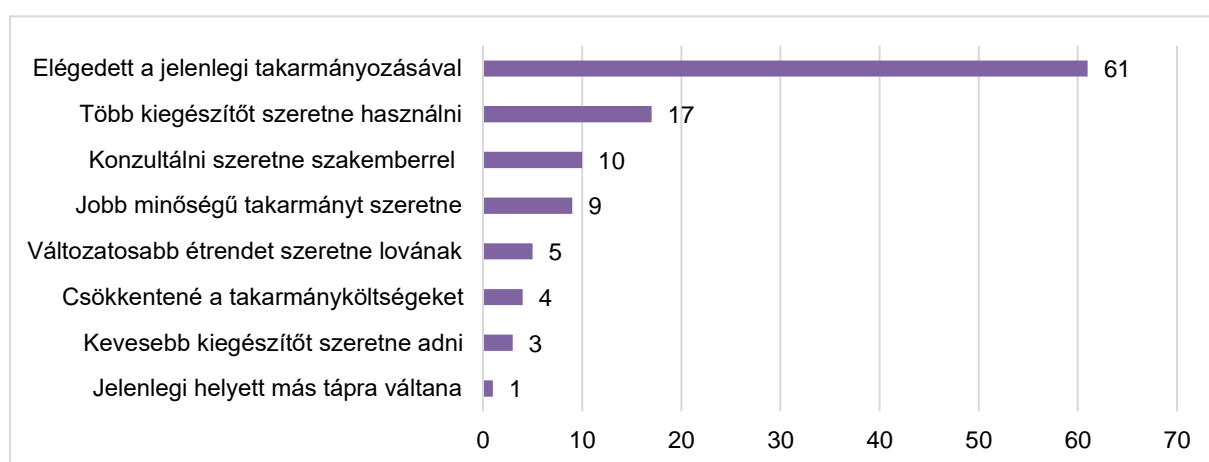

33. ábra: A hobбилórtartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány-kiegészítők megválasztásakor
(Forrás: saját szerkesztés)

3.2.6. Összegző vélemények eredményei

A kérdőív utolsó szakaszában a válaszadók elégedettségére voltam kíváncsi mind a jelenlegi takarmányozásukban, mind a takarmányok és kiegészítők elérhetőségében.

Megkérdeztem a válaszadókat, hogy elégedettek-e a jelenlegi takarmányozásukkal, ha nem, akkor pedig miben változtatnának. Összesen 111 válasz érkezett, amelyben a többség (55%) elégedett a jelenlegi takarmányozással, nem szeretne változtatni. 45% viszont szeretne valamit változtatni. Ezt mutatja be a 34. ábra, ahol látható, hogy a válaszadók 15%-a szeretne több kiegészítőt adni, 9% konzultálna szakemberrel, 8% pedig jobb minőségű takarmányra váltana. A változatosabb étrend (4,5%), a költségcsökkentés (3,6%), a kiegészítőcsökkentés (2,7%) és a jelenlegi helyett másik tápra váltás (0,9%) kevésbé gyakori cél.

34. ábra: A megkérdezett válaszadók elégedettsége és változtatási szándéka lovaik takarmányozását illetően
(Forrás: saját szerkesztés)

Az egyéni megjegyzések alapján (12) a legtöbben elégedettek a takarmányozási rendszerükkel, viszont néhányan felhívták a figyelmet a jó minőségű széna beszerzésének nehézségére, illetve arra, hogy a gyomorfekélyes lovak számára néha nehéz megtalálni az igénynek megfelelő takarmányt.

A kérdőívem zárókérdése azt vizsgálta, van-e olyan takarmány- vagy takarmánykiegészítő márka ami jelenleg nem elérhető, viszont lenne rá igény. A 14 válaszadóból 6-an neveztek meg konkrét márkát, mint pl.: Biomane, Hevonen, Linea Unika, Balance4Animals. A válaszadók többsége elégedett a hazai kínálattal, azonban többek szerint az import márkák ára Magyarországon lényegesen magasabb, mint külföldön.

Összességében elmondható, hogy a válaszadók többsége elégedett a lova jelenlegi takarmányozásával, de szerencsére nyitottak a fejlődésre, legyen szó szakmai tanácsadásról vagy jobb minőségű takarmányra váltásról.

3.3. Következtetések és javaslatok

Kutatásom célja az volt, hogy feltérképezzem a magyar lótartók takarmány- és takarmánykiegészítő-választási szokásait, valamint azt, hogy a lótartók mennyire igazítják etetési gyakorlatukat lovaik hasznosítási irányához (sport-, hobbi-, tenyészlovak, illetve csikók esetében). A kérdőívre érkezett válaszok alapján jól látható, hogy a legtöbb lótartó tudatosan és megfontoltan alakítja ki a takarmányozást. Sokan ismerik lovuk igényeit, utánajárnak a termékeknek, és nem kizárólag az ár vagy a márkanev alapján döntenek. Több válaszadó kiemelte, hogy rendszeresen konzultál szakemberrel, ami arra utal, hogy egyre növekszik a szakszerű takarmányozás iránti igény.

Ezek az eredmények összhangban állnak a szakirodalomban olvasható megállapításokkal (NRC, 2007; Fekete, 2013; Internet14), amelyek szerint a megfelelő takarmányozás alapvető feltétele a ló egészségének és teljesítményének megőrzéséhez. A válaszok azt is mutatják, hogy a döntések során a takarmány tápanyag-összetétele számít a legfontosabb tényezőnek. Ez azt jelenti, hogy egyre több lótartó szakmai alapon, nem pedig megszokásból vagy reklámok alapján választ.

A különböző hasznosítási irányok közötti különbségek:

- Sportlovaknál a teljesítményt támogató takarmányok és kiegészítők (pl.: ízületvédők, elektrolitok és vitaminok) a legnépszerűbbek
- Tenyészlovaknál a vitamin- és ásványianyag-pótlás, illetve az immunrendszer erősítése kerül előtérbe
- Csikóknál a válaszadók elsősorban a növekedést és a csontfejlődést segítő tápanyagokat tartják fontosnak
- Hobbilovaknál a jó kondíció és általános egészség megőrzése a fő szempont, gyakoriak a bőrt, szőrzetet vagy emésztést támogató kiegészítők

A márkaválasztásnál is megfigyelhetők voltak bizonyos mintázatok. A St. Hippolyt és a Meglio Horse termékei bizonyultak a legkedveltebbnek. A St. Hippolyt egy nemzetközileg ismert márka, amelyet sokan a minősége miatt választanak, míg a Meglio Horse hazai gyártóként egyre népszerűbb, elsősorban a jó ár-érték arány és a könnyebb elérhetőség miatt.

A válaszok többsége szerint a hazai takarmánykínálat összességében kielégítő, ugyanakkor több kitöltő megjegyezte, hogy bizonyos importmárkák ára magas, illetve nem minden termék érhető el egyszerűen Magyarországon. Előfordul, hogy a kívánt készítményt csak online lehet beszerezni, ami nehezíti a vásárlást és csökkenti a bizalmat az adott márka iránt.

Összességében a felmérés eredményei kedvező képet adnak a hazai ló tartási gyakorlatról: a válaszadók többsége felelősen, informáltan és tudatosan alakítja ki lovai takarmányozását. A piaci kínálat széles, a fogyasztói attitűd pedig egyre inkább a szakmaiság és a minőség irányába mozdul el.

Javaslatok:

1. Több válaszadó jelezte, hogy szívesen igénybe venne takarmányozási vagy állatorvosi tanácsadást. Ennek szélesebb körű elérhetővé tétele segítené a pontosabb tápanyagigények meghatározását, és hozzájárulna a még tudatosabb etetési gyakorlat kialakításához.
2. Érdemes lenne törekedni arra, hogy a különböző takarmány- és kiegészítő márkák ne csak online, hanem személyesen is elérhetők legyenek. A bolti jelenlét erősítené a vásárlói bizalmat és a piac stabilitását, miközben a hazai gyártók versenyképességét is növelné.
3. A jövőben érdemes lenne a takarmányozási szokásokat életkor és munkaterhelés szerinti bontásban vizsgálni.

4. Összefoglalás

Dolgozatomban a lovak takarmányozásához használt tápok és takarmánykiegészítők hazai elérhetőségét, használatát és a ló tartók választási szokásait vizsgáltam. A téma aktualitását az adja, hogy az utóbbi években a magyar takarmány- és kiegészítőpiac látványosan bővült, mégis kevés információ áll rendelkezésre arról, hogy a ló tartók ténylegesen milyen termékeket használnak, és milyen szempontok alapján döntenek. Mivel a helyes takarmányozás alapvetően meghatározza a ló egészségét és teljesítményét, fontosnak tartottam feltérképezni, mennyire tudatosak ezen a téren a hazai ló tartók.

A dolgozat elméleti részében a ló emésztőrendszerének működését, a különböző takarmányfajtákat és azok szerepét mutattam be, kitérve az életkor, hasznosítás és teljesítményszint szerinti igényekre is. A szakirodalmi áttekintésből kiderül, hogy a ló szervezete a rostban gazdag, folyamatos táplálkozáshoz alkalmazkodott, ezért a szálatakarmány képezi az étrendje alapját, amit abrak- és kiegészítő takarmányok egészítenek ki.

A kutatás gyakorlati részében kérdőíves felmérést végeztem, amelyet 113 ló tartó töltött ki. A válaszadók közül legtöbben sportlovat (58 fő), hobbilovat (36 fő), tenyészlovat (12 fő) vagy csikót (7 fő) tartanak. A kérdőív célja az volt, hogy feltárja, milyen takarmányokat és

kiegészítőket használnak, milyen szempontok alapján választanak, és mennyire elégedettek a jelenlegi kínálattal.

Az eredmények alapján elmondható, hogy a hazai lótartók körében magas szintű tudatosság figyelhető meg. A legtöbben tisztában vannak lovuk igényeivel, és a döntéseiket nem a márkanév, hanem a tápanyag-összetétel, az egészségi állapot és sok esetben szakemberek javaslata alapján hozzák meg. A sportlovaknál a teljesítményt támogató tápok és kiegészítők, a tenyészlovaknál az ásványi anyag- és vitaminkiegészítés, a csikóknál a növekedést segítő, míg a hobbilovaknál az általános kondíciót és jólétet fenntartó termékek voltak a leggyakoribbak.

A márkák tekintetében a St. Hippolyt és a Meglio Horse termékei bizonyultak a legnépszerűbbnek. A St. Hippolyt hosszú múlttal rendelkező, nemzetközileg elismert márka, míg a Meglio Horse egy feltörekvő magyar gyártó, amely jó ár-érték arányával és könnyű elérhetőségével vált népszerűvé. A válaszadók többsége elégedett a hazai kínálattal, bár többen jelezték, hogy az importtermékek ára magasabb, illetve nem minden márka érhető el személyesen, csak online rendelés formájában.

Összességében a kutatás rávilágított arra, hogy a magyar lótartók nagy része felelősen és tudatosan alakítja ki lova takarmányozását. Döntéseikben megjelenik a szakmai szemlélet és a lovaik iránti gondoskodás, ami biztató jövőképet mutat a hazai lótenyésztés és sportlótartás fejlődése szempontjából.

5. Irodalomjegyzék

1. Cunha, T. J. (1990). *Horse feeding and nutrition* (2nd ed.). Academic Press.
2. Fekete, S. (2013). *A ló takarmányozása*. Mezőgazda Kiadó. Budapest.
3. Filipsz, I. (2012). *Állategészségügyi alapismeretek lótartók számára* (I. rész). Kaposvár: Lógyógyász Specialista Állatorvos.
4. Harris, P., & Ellis, A. D. (2010). *Equine applied and clinical nutrition: Health, welfare and performance*. Saunders Elsevier, London.
5. NRC (National Research Council). *Nutrient Requirements of Horses* (6th ed.). (2007). National Academies Press.
6. Szajkó, I., Szilágyi, Z., Mentés, K., & Maknics, Z. (2009). *A lovak tenyésztése, a lovak takarmányozása, a lovak betegségei* [Oktatási segédanyag]. FVM VKSZI.
7. Internet1: Lovasok.hu. (2019) *A lófélék evolúciója és házasítása 1.* <https://www.lovasok.hu/lotenyesztes/lo-haziasitasa/lofelek-evolocioja-es-haziasitasa-4-1/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
8. Internet2: Lovasok.hu. (2019) *A lófélék evolúciója és házasítása 2.* <https://www.lovasok.hu/lotenyesztes/lo-haziasitasa/lofelek-evolocioja-es-haziasitasa-4-2/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
9. Internet3: Lovasok.hu. (2019). *Lófélék evolúciója és házasítása.* <https://www.lovasok.hu/lotenyesztes/lo-haziasitasa/lofelek-evolocioja-es-haziasitasa-4-3/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
10. Internet4: Lovasok.hu. (2019). *Lófélék evolúciója és házasítása.* <https://www.lovasok.hu/lotenyesztes/lo-haziasitasa/lofelek-evolocioja-es-haziasitasa-4-4/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
11. Internet5: Short, R.V. (2014). *The evolution of the horse*. University of Cambridge, UK. https://www.researchgate.net/profile/Roger-Short-2/publication/22093853_The_evolution_of_the_horse/links/53e2e3660cf2b9d0d832c0ad/The-evolution-of-the-horse.pdf (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
12. Internet6: B&W Equine Vets. (2021). *Equine dentistry – Understanding the horse's teeth*.t3. Elérhető: <https://www.bwequinevets.co.uk/article/16/Equine-Dentistry/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
13. Internet7: Merck Manual. (n.d.). Nutrition of horses: Management and nutrition. *Merck Veterinary Manual*. <https://www.merckvetmanual.com/management-and-nutrition/preventative-health-care-and-husbandry-of-horses/nutrition-of-horses> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)

14. Internet8: Baileys Horse Feeds. (2024). *Practical tips on feeding the mare & foal.* <https://www.baileyshorsefeeds.co.uk/library/practical-tips-on-feeding-the-mare-foal> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
15. Internet9: Royal Horse. (2024). *Feeding the foal – Practical advice for breeders.* <https://www.royal-horse.com/advice/feeder-foal/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
16. Internet10: Royal Horse. (2024). *Feeding the breeding horse – Nutrition for stallions and mares.* <https://www.royal-horse.com/advice/feeding-breeding-horse/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
17. Internet11: Cavalor. (2024). *What is the right feed for your sport horse's unique nutritional requirements?* <https://cavalor.com/articles/what-is-the-right-feed-for-your-sport-horses-unique-nutritional-requirements/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
18. Internet12: British Horse Society. (2024). *Feeding horses – Horse health and nutrition guide.* <https://www.bhs.org.uk/horse-care-and-welfare/health-care-management/horse-health/feeding-horses> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
19. Internet13: Meglio. (2024). *Lovak etetése – tanácsok a helyes takarmányozáshoz.* <https://meglio.hu/lovaketese?srsId=AfmBOoozDx0ZPdKcC47bangKln6Ej98vzV2KQP7WAsV18z42lxLUQZbU> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
20. Internet14: The Horse Staff. (2013, March 12). *7 tips for selecting and feeding a complete feed.* The Horse. <https://thehorse.com/124826/7-tips-for-selecting-and-feeding-a-complete-feed/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
21. Internet15: Meglio Horse Kft. terméklistájának áttekintése. <https://meglio.hu/rolunk> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
22. Internet16: Bábolna Takarmány Kft. terméklistájának áttekintése. <https://www.babolnatakarmany.hu/haszonallatok/lo/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
23. Internet17: St. Hippolyt terméklistájának áttekintése. <https://www.st-hippolyt.shop/st-hippolyt/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
24. Internet18: Pavo terméklistájának áttekintése. <https://www.pavo.net/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
25. Internet19: Marstall terméklistájának áttekintése. <https://www.marstall.de/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
26. Internet20: Equimins terméklistájának áttekintése. <http://www.equimins.com/> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)
27. Internet21: NAF Equine terméklistájának áttekintése. <https://nafequine.com/collections/five-star-range?srsId=AfmBOooh8q0qec5keWvOTVqcRL1oxiv8ooJfjcgqHoexuun1D8DtFMN> (letöltés dátuma: 2025.10.28.)

6. Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. táblázat Hazai és külföldi takarmánygyártók összehasonlítása.....	15
2. táblázat Hazai és külföldi takarmánykiegészítő-gyártók összehasonlítása.....	16
3. táblázat A kérdőív bevezető kérdéseire adott jellemző válaszok és azok aránya.....	18
1. ábra A megfelelő tápanyagellátás fontossága a lovak takarmányozásában.....	17
2. ábra A lovak egyes csoportjára vonatkozó kitöltések aránya.....	17
3. ábra A kitöltők által tartott lovak egyes csoportjainál alkalmazott jellemző tartásmódok.....	18
4. ábra A takarmányok beszerzési forrásának megoszlása a válaszadók között.....	19
5. ábra A válaszadók által tartott sportlovak eloszlása a versenyzési szint szerinti.....	19
6. ábra A sportlovakat tartó válaszadók által 10 leginkább preferált takarmánymárka megoszlása...	20
7. ábra A sportlovakat tartó válaszadók takarmány-választásának elsődleges szempontjai.....	21
8. ábra A sportlótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány megválasztásakor.....	21
9. ábra A sportlótartó válaszadók körében használt legkedveltebb takarmány-kiegészítő márkák megoszlása.....	22
10. ábra A takarmány-kiegészítők etetésével elérni kívánt célok a sportlótartó válaszadók körében...	22
11. ábra A sportlótartó válaszadók elsődleges szempontjai a takarmány-kiegészítők kiválasztásakor	23
12. ábra A sportlótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány-kiegészítők megválasztásakor.....	23
13. ábra A tenyészllovakat tartó válaszadók által 10 leginkább preferált takarmánymárka megoszlása tartók körében használt takarmánymárkák megoszlása.....	24
14. ábra A tenyészlótartó válaszadók takarmány-választásának elsődleges szempontjai.....	25
15. ábra A tenyészlótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány megválasztásakor.....	25
16. ábra A tenyészlótartó válaszadók körében használt legkedveltebb takarmány-kiegészítő márkák megoszlása.....	26
17. ábra A takarmány-kiegészítők etetésével elérni kívánt célok a tenyészlótartó válaszadók körében	26
18. ábra A tenyészlótartók válaszadók elsődleges szempontjai a takarmány-kiegészítők kiválasztásakor.....	27
19. ábra A tenyészlótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány-kiegészítők megválasztásakor.....	27
20. ábra A csikótartó válaszadók által leginkább preferált takarmánymárkák megoszlása.....	28
21. ábra A csikótartó válaszadók takarmány-választásának elsődleges szempontjai.....	28

22. ábra A csikótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány megválasztásakor.....	29
23. ábra A csikótartó válaszadók körében használt legkedveltebb takarmány-kiegészítő márkák megoszlása.....	29
24. ábra A takarmány-kiegészítők etetésével elérni kívánt célok a csikótartó válaszadók körében...	30
25. ábra A csikótartó válaszadók elsődleges szempontjai a takarmány-kiegészítők kiválasztásakor..	30
26. ábra A csikótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány-kiegészítők megválasztásakor.....	30
27. ábra A hobbilótartó válaszadók által 10 leginkább preferált takarmánymárka megoszlása.....	31
28. ábra A hobbilótartó válaszadók takarmány-választásának elsődleges szempontjai.....	32
29. ábra A hobbilótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány megválasztásakor.....	32
30. ábra A hobbilótartó válaszadók körében használt legkedveltebb takarmány-kiegészítő márkák megoszlása.....	33
31. ábra A takarmány-kiegészítők etetésével elérni kívánt célok a hobbilótartó válaszadók körében	34
32. ábra A hobbilótartó válaszadók elsődleges szempontjai a takarmány-kiegészítők kiválasztásakor.....	34
33. ábra A hobbilótartó válaszadók által megjelölt okok a lovaikkal jelenleg etetett takarmány-kiegészítők megválasztásakor.....	34
34. ábra A megkérdezett válaszadók elégedettsége és változtatási szándéka lovaik takarmányozását illetően.....	35

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

a szakdolgozat¹ nyilvános hozzáféréséről és
eredetiségéről

A hallgató neve: Szeitz Kinga
A Hallgató Neptun kódja: DSA74B
A dolgozat címe: Lovak takarmányozásához felhasznált tápok, kiegészítők, elérhetősége Magyarországon, használatuk, kiértékelésük
A megjelenés éve: 2025
A konzulens intézetének neve: Állattenyésztési Tudományok Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Állattenyésztési Tudományok Intézet

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2025 év november hó 03. nap

Szeitz Kinga
Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

NYILATKOZAT

Szeitz Kinga (hallgató Neptun azonosítója: DSA74B) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védelemre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: 2025 év november hó 3. nap

belső konzulens

belső konzulens

---

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Szeitz Kinga
Neptun-kódja:	DSA74B
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☒ BSc/BA ☐ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb: .....
Tantárgy neve/kódja*:	Szakedolgozat 5
A munka címe:	Lovak takarmányozásához felhasznált tápok, kiegészítők, Magyarország, kiértékelésük elérhetősége használatuk,

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrektúra, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
Ötletelés, fordítás, nyelvi megfogalmazás pontosítása	Google Gemini 2.5 Flash ChatGPT GPT-5	

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott eszköz verziója, elérhetősége	MI-neve,	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

.....

.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: Kaposvár, 2025. november hó 3. nap

.....
Szuts Kinga

Hallgató aláírása

.....
D. Górnics

Konzulens/Témavezető aláírása

.....
D. Górnics

Konzulens/Témavezető aláírása

Lovak takarmányozásához felhasznált tápok, kiegészítők, elérhetőségük Magyarországon, használatuk értékelése

Kedves Kitöltő!

Szeitz Kinga vagyok, a MATE Kaposvári Campusának lótenyésztő lovassportszervező agrárménöki szak végzős hallgatója. Szakdolgozatom témája a Lovak takarmányozásához felhasznált tápok, kiegészítők, elérhetőségük Magyarországon, használatuk értékelése.

A kérdőív célja, hogy felmérjem a lovak takarmányozási szokásait és a kiegészítők használatát. A kérdések összeállításánál igyekeztem figyelembe venni, hogy a különböző típusú lovak (csikó, sportló, hobбилó, tenyészló) eltérő takarmányozási igényekkel rendelkeznek.

Az űrlap elején választhatja ki, milyen típusú lovat tart. A választása alapján az űrlap automatikusan a megfelelő kérdéssorhoz ugrik.

Amennyiben többféle lovat is tart (például csikót és tenyészkancaát), kérem, töltsse ki a kérdőívet többször, minden ló típusra vonatkozóan külön-külön.

Nem minden kérdés kötelező, amely nem vonatkozik Önre, azt nyugodtan hagyja ki.

A válaszok anonim módon kerülnek feldolgozásra, kizárólag statisztikai célból.

Előre is köszönöm a kitöltést és a segítséget!

* Kötelező kérdés

1. Mennyire tartja fontosnak a megfelelő tápanyagellátást a ló takarmányozásában? *

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

1 2 3 4 5

Nem   Nagyon fontosnak tartom

2. Milyen típusú lovat tart? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Sportló   Ugrás a(z) 8. kérdésre
- Hobbiló   Ugrás a(z) 64. kérdésre
- Tenyészkanca/Tenyézmén   Ugrás a(z) 28. kérdésre
- Csikó   Ugrás a(z) 46. kérdésre

3. Hány lovat tart? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- 1
- 2-3
- 4-5
- 6+
- Egyéb: _____

4. Melyik vármegyében tartja a lovát? *

Dropdown

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Bács-Kiskun
- Baranya
- Békés
- Borsod-Abaúj-Zemplén
- Csongrád-Csanád
- Fejér
- Győr-Moson-Sopron
- Hajdu-Bihar
- Heves
- Jász-Nagykun-Szolnok
- Komárom-Esztergom
- Nógrád
- Pest
- Somogy
- Szabolcs-Szatmár-Bereg
- Tolna
- Vas
- Veszprém
- Zala

5. Hogyan biztosítja a lova számára a szénát? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Ad libitum (korlátlan hozzáféréssel, egész nap előtte van)
- Mértén, napi 2-3 etetésben
- Időszakosan (pl. csak reggel és este)
- Legelőn tartás, ahol maga válogatja a fűvet/szénát
- Egyéb: _____

6. Milyen tartási körülmények között van a ló? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Istállóban, napi karámozással
- Legelőn egész nap
- Vegyes tartás (istálló + legelő)
- Egyéb: _____

7. Milyen forrásból szerzi be a takarmányt? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Saját termelésből
- Takarmányboltban vásárolva
- Interneten rendelve
- Közvetlenül a gyártótól
- Egyéb: _____

Sportló takarmányozás

8. Hány éves a lova? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- 0-3 év
- 4-6 év
- 7-15 év
- 16+

9. Mi a ló neme? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Kanca
- Mén
- Herélt

10. Milyen sportágban versenyez lovával?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Díjugratás
- Díjlovaglás
- Lovastusa
- Western
- Távlovaglás
- Fogathajtás
- Egyéb: _____

11. Milyen gyakran edz a lova?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Heti 6-7
- Heti 4-5
- Heti 2-3
- Ritkábban

12. Amennyiben versenyez, milyen szinten?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Helyi/Amatőr
- Megyei/Regionális
- Országos
- Nemzetközi

13. Milyen gyakran vesz részt versenyen?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- Havonta 1-2
- Havonta 2-4
- Évente 5-10
- Évente 10+

14. Használ abraktakarmányt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Zab
- Árpa
- Kukorica
- Nem kap
- Egyéb: _____

15. Használ kifejezetten sportlovaknak előállított takarmányt?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem

16. Ha igen, melyik márkától?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Agrobs
- Baileys
- Bábólna takarmány
- Cavalor
- Energys
- Horse Molen
- Horse Feeds Hungary
- Imperial Horse Feeds
- La Rosslet
- Meglio Horse
- Marstall
- Königshofer
- Pavo
- St. Hippolyt
- Vida-Vet Kft.
- Egyéb: _____

17. Milyen formában adja legtöbbször ezt a takarmányt?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- Müsli
- Mash
- Pellet/Granulátum
- Egyéb: _____

18. Milyen szempontok alapján választotta ki ezt a takarmányt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam számára legmegfelelőbb tápanyag-összetétel
- Szakember (állatorvos, takarmányozási szakértő) javaslatára
- Ismerősök / lovastársak ajánlása
- Márka ismertsége / bizalom a gyártóban
- Elérhetőség / könnyű beszerzés
- Ár
- Egyéb: _____

19. Miért pont ezt a takarmányt használja jelenleg?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam teljesítménye ettől a legjobb
- Egészségi okok miatt (pl. emésztés, kondíció, energiaellátás)
- A lovam szívesen fogyasztja
- Kedvező ár-érték arány
- Régóta bevált, nem szívesen váltanék
- Egyéb: _____

20. Hány kg takarmányt ad egy nap lovának?

_____

21. Ad-e kiegészítőt teljesítményfokozás céljából?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem

22. Ha igen, melyik márkától?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Agrobs Supplements
- Cavalor Supplements
- Equine America
- Equimins
- Effol
- Equistro
- Höveler Care
- Leovet
- Lexa Horse Supplemest
- Marstall Supplements
- Naf (NAF Five Star)
- Pavo Supplemest
- St. Hippolyt
- Egyéb: _____

23. Ha igen, milyen céllal?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Növekedés támogatása
- Csontozat/Izület
- Vitamin/Ásványi anyag pótlás
- Elektrolyt
- Emésztés
- Immunerősítés
- Kondíció/Szőrzet
- Egyéb: _____

24. Milyen formában adja ezt a lovának?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Por
- Folyadék
- Granulátum
- Egyéb: _____

25. Milyen szempontok alapján választotta ki a kiegészítőt?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- A lovam számára szükséges hatóanyag (pl. vitamin, ásványi anyag, ízületvédelem)
- Szakember (állatorvos, takarmányozási szakértő) javaslatára
- Ismerősök / lovastársak ajánlása
- Márka ismertsége / bizalom a gyártóban
- Elérhetőség / könnyű beszerzés
- Ár
- Egyéb: _____

26. Miért pont ezt a kiegészítőt használja jelenleg?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- A lovam egészségi állapota indokolja (pl. ízület, emésztés, immunerősítés)
- A lovam teljesítménye javul tőle
- A lovam szívesen elfogyasztja (pl. por, pellet, folyadék formában)
- Kedvező ár-érték arány
- Régóta bevált, nem szívesen váltanék
- Egyéb: _____

27. Mennyi kiegészítőt ad naponta?

⌵ Dropdown

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- <10g
- 10-25g
- 25-50g
- 50-100g
- >100g

Ugrás a(z) 80. kérdésre

Tenyészló takarmányozás

28. Hány éves a lova? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- 0-3 év
- 4-6 év
- 7-15 év
- 16+

29. Mi a ló neme? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Kanca
- Mén
- Herélt

30. Milyen sportágra tenyészt lovával?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Díjugratás
- Díjlovaglás
- Lovastusa
- Western
- Távlovaglás
- Fogathajtás
- Egyéb: _____

31. Milyen gyakran edz a lova?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Heti 6-7
- Heti 4-5
- Heti 2-3
- Ritkábban
- Nincs edzésben

32. Használ abraktakarmányt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Zab
- Árpa
- Kukorica
- Nem kap
- Egyéb: _____

33. Használ kifejezetten tenyészlóvaknak előállított takarmányt?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Igen

Nem

34. Ha igen, melyik márkától?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

Agrobs

Baileys

Bábólna takarmány

Cavalor

Energys

Horse Molen

Horse Feeds Hungary

Imperial Horse Feeds

Königshofer

La Rosslet

Meglio Horse

Marstall

Pavo

St. Hippolyt

Vida-Vet Kft.

Egyéb: _____

35. Milyen formában adja legtöbbször ezt a takarmányt?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Müsli

Mash

Pellet/Granulátum

Egyéb: _____

36. Milyen szempontok alapján választotta ki ezt a takarmányt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam számára legmegfelelőbb tápanyag-összetétel
- Szakember (állatorvos, takarmányozási szakértő) javaslatára
- Ismerősök / lovastársak ajánlása
- Márka ismertsége / bizalom a gyártóban
- Elérhetőség / könnyű beszerzés
- Ár
- Egyéb: _____

37. Miért pont ezt a takarmányt használja jelenleg?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam teljesítménye ettől a legjobb
- Egészségi okok miatt (pl. emésztés, kondíció, energiaellátás)
- A lovam szívesen fogyasztja
- Kedvező ár-érték arány
- Régóta bevált, nem szívesen váltanék
- Egyéb: _____

38. Hány kg takarmányt ad egy nap lovának?

_____

39. Ad-e kiegészítőt teljesítményfokozás céljából?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem

40. Ha igen, melyik márkától?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Agrobs Supplements
- Cavalor Supplements
- Equine America
- Equimins
- Effol
- Equistro
- Höveler Care
- Leovet
- Lexa Horse Supplemest
- Marstall Supplements
- Naf (NAF Five Star)
- Pavo Supplemest
- St. Hippolyt
- Egyéb: _____

41. Ha igen, milyen céllal?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Növekedés támogatása
- Csontozat/Izület
- Vitamin/Ásványi anyag pótlás
- Elektrolyt
- Emésztés
- Immunerősítés
- Kondíció/Szőrzet
- Egyéb: _____

42. Milyen formában adja ezt a lovának?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Por
- Folyadék
- Granulátum
- Egyéb: _____

43. Milyen szempontok alapján választotta ki a kiegészítőt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam számára szükséges hatóanyag (pl. vitamin, ásványi anyag, ízületvédelem)
- Szakember (állatorvos, takarmányozási szakértő) javaslatára
- Ismerősök / lovastársak ajánlása
- Márka ismertsége / bizalom a gyártóban
- Ár
- Egyéb: _____

44. Miért pont ezt a kiegészítőt használja jelenleg?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam egészségi állapota indokolja (pl. ízület, emésztés, immunerősítés)
- A lovam teljesítménye javul tőle
- A lovam szívesen elfogyasztja (pl. por, pellet, folyadék formában)
- Kedvező ár-érték arány
- Régóta bevált, nem szívesen váltanék
- Egyéb: _____

45. Mennyi kiegészítőt ad naponta?

⌵ Dropdown

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- <10g
- 10-25g
- 25-50g
- 50-100g
- >100g

Ugrás a(z) 80. kérdésre

Csikó takarmányozás

46. Mennyi idős a csikója? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- 0-6 hónap
- 6-12 hónap
- 1-2 év
- 2-3 év
- 3+

47. Mi a ló neme? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Kanca
- Mén
- Herélt

48. Milyen sportágban fogja használni a lovát?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Díjugratás
- Díjlovaglás
- Lovastusa
- Western
- Távlovaglás
- Fogathajtás
- Hobbi
- Egyéb: _____

49. Belovaglása elkezdődött?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- igen
- nem

50. Használ abraktakarmányt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Zab
- Árpa
- Kukorica
- Nem kap
- Egyéb: _____

51. Használ kifejezetten csikók számára előállított takarmányt?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem

52. Ha igen, melyik márkától?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Agrobs
- Bailys
- Bábolna takarmány
- Cavalor
- Energys
- Horse Molen
- Horse Feeds Hungary
- Imperial Horse Feeds
- Königshofer
- La Rosslet
- Marstall
- Meglio Horse
- Pavo
- St. Hippolyt
- Vida-Vet Kft.
- Egyéb: _____

53. Milyen formában adja legtöbbször ezt a takarmányt?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- Müsli
- Mash
- Pellet/Granulátum
- Egyéb: _____

54. Milyen szempontok alapján választotta ki a takarmányt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam számára legmegfelelőbb tápanyag-összetétel
- Szakember (állatorvos, takarmányozási szakértő) javaslatára
- Ismerősök / lovastársak ajánlása
- Márka ismertsége / bizalom a gyártóban
- Elérhetőség / könnyű beszerzés
- Ár
- Egyéb: _____

55. Miért pont ezt a takarmányt használja jelenleg?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam teljesítménye ettől a legjobb
- Egészségi okok miatt (pl. emésztés, kondíció, energiaellátás)
- A lovam szívesen fogyasztja
- Kedvező ár-érték arány
- Régóta bevált, nem szívesen váltanék
- Egyéb: _____

56. Hány kg takarmányt ad egy nap lovának?

_____

57. Kap-e speciális kiegészítőt?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem

58. Ha igen, melyik márkától?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Agrobs Supplements
- Cavalor Supplements
- Equine America
- Equimins
- Effol
- Equistro
- Höveler Care
- Lexa Horse Supplemest
- Leovet
- Marstall Supplements
- Naf (NAF Five Star)
- Pavo Supplemest
- St. Hippolyt
- Egyéb: _____

59. Ha igen, milyen céllal?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Növekedés támogatása
- Csontozat/Izület
- Vitamin/Ásványi anyag pótlás
- Elektrolyt
- Emésztés
- Immunerősítés
- Kondíció/Szőrzet
- Egyéb: _____

60. Milyen formában adja ezt a lovának?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Por
- Folyadék
- Granulátum
- Egyéb: _____

61. Milyen szempontok alapján választotta ki a kiegészítőt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam számára szükséges hatóanyag (pl. vitamin, ásványi anyag, ízületvédelem)
- Szakember (állatorvos, takarmányozási szakértő) javaslatára
- Ismerősök / lovastársak ajánlása
- Márka ismertsége / bizalom a gyártóban
- Elérhetőség / könnyű beszerzés
- Ár
- Egyéb: _____

62. Miért pont ezt a kiegészítőt használja jelenleg?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam egészségi állapota indokolja (pl. ízület, emésztés, immunerősítés)
- A lovam teljesítménye javul tőle
- A lovam szívesen elfogyasztja (pl. por, pellet, folyadék formában)
- Kedvező ár-érték arány
- Régóta bevált, nem szívesen váltanék
- Egyéb: _____

63. Mennyi kiegészítőt ad naponta?

⌵ Dropdown

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- <10g
- 10-25g
- 25-50g
- 50-100g
- >100g

Ugrás a(z) 80. kérdésre

Hobbiló takarmányozás

64. Hány éves a lova? *

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- 0-3 év
- 4-6 év
- 7-15 év
- 16+

65. Milyen gyakran van munkában a lova? *

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- Heti 6-7
- Heti 4-5
- Heti 2-3
- Ritkábban

66. Használ abraktakarmányt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Zab
- Árpa
- Kukorica
- Nem
- Egyéb: _____

67. Kap-e speciális takarmányt?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Igen
- Nem

68. Ha igen, melyik márkától?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Agrobs
- Bailys
- Bábolna takarmány
- Cavalor
- Energys
- Horse Molen
- Horse Feeds Hungary
- Meglio Horse
- Marstall
- Pavo
- Imperial Horse Feeds
- Königshofer
- La Rosslet
- St. Hippolyt
- Vida-Vet Kft.
- Egyéb: _____

69. Milyen formában adja legtöbbször ezt a takarmányt?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- Müsli
- Mash
- Pellet/Granulátum
- Egyéb: _____

70. Milyen szempontok alapján választotta ki a takarmányt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam számára legmegfelelőbb tápanyag-összetétel
- Szakember (állatorvos, takarmányozási szakértő) javaslatára
- Ismerősök / lovastársak ajánlása
- Márka ismertsége / bizalom a gyártóban
- Elérhetőség / könnyű beszerzés
- Ár
- Egyéb: _____

71. Miért pont ezt a takarmányt használja jelenleg?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam teljesítménye ettől a legjobb
- Egészségi okok miatt (pl. emésztés, kondíció, energiaellátás)
- A lovam szívesen fogyasztja
- Kedvező ár-érték arány
- Régóta bevált, nem szívesen váltanék
- Egyéb: _____

72. Hány kg takarmányt ad egy nap lovának?

_____

73. Ad-e kiegészítőt lovának?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

Igen

Nem

74. Ha igen, melyik márkától?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

Agrobs Supplements

Cavalor Supplements

Equine America

Equimins

Effol

Equistro

Höveler Care

Lexa Horse Supplemest

Leovet

Naf (NAF Five Star)

Marstall Supplements

Pavo Supplemest

St. Hhippolyt

Egyéb: _____

75. Ha igen, milyen céllal?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

Növekedés támogatása

Csontozat/Izület

Vitamin/Ásványi anyag pótlás

Elektrolyt

Emésztés

Immunerősítés

Kondíció/Szörzet

Egyéb: _____

76. Milyen formában adja ezt a lovának?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- Por
- Folyadék
- Granulátum
- Egyéb: _____

77. Milyen szempontok alapján választotta ki a kiegészítőt?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam számára szükséges hatóanyag (pl. vitamin, ásványi anyag, ízületvédelem)
- Szakember (állatorvos, takarmányozási szakértő) javaslatára
- Ismerősök / lovastársak ajánlása
- Márka ismertsége / bizalom a gyártóban
- Elérhetőség / könnyű beszerzés
- Ár
- Egyéb: _____

78. Miért pont ezt a kiegészítőt használja jelenleg?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- A lovam egészségi állapota indokolja (pl. ízület, emésztés, immunerősítés)
- A lovam teljesítménye javul tőle
- A lovam szívesen elfogyasztja (pl. por, pellet, folyadék formában)
- Kedvező ár-érték arány
- Régóta bevált, nem szívesen váltanék
- Egyéb: _____

79. Mennyi kiegészítőt ad naponta?

Dropdown

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- <10g
- 10-25g
- 25-50g
- 50-100g
- >100g

Ugrás a(z) 80. kérdésre

Összegző Vélemények

80. Mennyire elégedett a lova egészségi állapotával a jelenlegi takarmányozás mellett?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

1 2 3 4 5

teljesen elégedett vagyok

81. Szeretne-e valamit változtatni a lova takarmányozásán?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Nem, elégedett vagyok a jelenlegi takarmányozással
- Igen, szeretnék jobb minőségű takarmányt biztosítani
- Igen, szeretném csökkenteni a takarmány költségeit
- Igen, szeretnék több kiegészítőt adni (pl. vitamin, ízületvédelem)
- Igen, szeretnék kevesebb kiegészítőt adni
- Igen, szeretném változatosabbá tenni az étrendet
- Igen, szeretnék szakemberrel konzultálni a megfelelő etetésről
- Egyéb: _____

82. Van-e további észrevétele a lova takarmányozásával kapcsolatban?

---

83. Van olyan takarmány- vagy kiegészítő márka, amit szeretne használni, de jelenleg nem elérhető Magyarországon?

Ezt a tartalmat nem a Google hozta létre, és nem is hagyta azt jóvá.

Google Űrlapok

